

JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A^o. 1853.

Woensdag 3 Augustus.

N°. 61.

Prijs per halfjaar voor Batavia f 12.50
" " " " Java " 15.—
" " " " Buitenbezittingen " 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaterdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën met derselver herhaling is zestig duitten voo. de vijf woorden, behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

Publicatie.

VAN WEGE EN IN NAAM DES KONINGS.

GOVERNEUR-GENERAAL VAN NEDERLANDSCH-INDIE.

Den raad van Nederlandsch-Indië gehoord:

Salut! die deze zullen zien of hooren lezen, Salut! doet te weten.

dat Hij heeft goedgevonden en verstaan,

Met wijziging in zoo ver van art. 30 der ordonnantie op de overlijding van den eigendom van vaste goederen en het inschrijven van hypotheek op dezelve in Nederlandsch-Indië (staatsblad 1834 No. 27), te bepalen:

dat de bij dit artikel bevolene aantekeningen op de gros van de laatste eigendoms-brief, slechts dan zullen behoeven plaats te hebben, wanneer de vertooning daarvan mogelijk is of niet geveerd wordt.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze worden geplaatst in de Java'sche Courant en in het Staatsblad van Nederlandsch-Indië.

Gegeven te Pattie, den 27sten Julij 1853.

DUYMAER VAN TWIST.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

De Algemeene Secretaris,

A. PRINS.

Benoemingen.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de 3 onderwijzer bij de gouvernements 1 lagere school te Soerabaya J. F. Scholten.

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de kommissie-visiteator bij de recherche te Batavia J. C. Otten.

Op zijn verzoek, eervol, de hoofdonderwijzer der 1 gouvernements lagere school te Samarang J. Wilkens, als stemhebbend thesaurier van het protestantsch wees- en armenhuis aldaar; onder dankbetuiging voor de goede diensten in die betrekking bewezen, en onder bepaling, dat hij als lid in het bestuur van voornoemd gesticht zitting zal blijven houden.

BENOEMD:

Op griffier bij den omgaanden register in de derde afdeling op Java, Mr. J. H. Waller Dimont, substituut-griffier bij den raad van justitie te Samarang.

Op stemhebbenden thesaurier van het protestantsch wees- en armenhuis te Samarang, A. H. Meissner, koopman aldaar.

GESTELD:

Op nieuw ter beschikking van den directeur der kulturen, de ambtenaar der 2de klasse J. A. Coblijn.

Advertentien.

Vertrek van de Landmail gedurende het Jaar 1853.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat het vertrek der stoomschepen, bestemd voor den overvoer der brievenmalen van Batavia, via Muntok en Riouw, naar Singapore, gedurende 1853, zal plaats hebben als:

in de maand Augustus	op 9 en 24 van die maand
" " " " September	" 8 " 25 " " "
" " " " October	" 10 " 26 " " "
" " " " November	" 9 " 26 " " "
" " " " December	" 11 " 27 " " "

terwijl die schepen de terugreis van Singapore zullen aannemen binnen 24 uren na de aankomst aldaar van het van Ceylon verwacht wordend pakketschip der Peninsular and Oriental Steam Navigation Company, zonder de aankomst af te wachten van het stoomschip van Hongkong.

De brievenpakketten, bestemd om met deze gelegenheid te worden verzonden, zullen gesloten worden bij het postkantoor te Weltevreden:

— voor zoo veel betreft de brieven voor Europa, Britsch-Indië,

China, enz., daags vóór het vertrek der stoomschepen naar Singapore, 's namiddags ten 1 ure.

b. voor zoo veel aangaat de brieven voor Banka, Palembang en Riouw, twee dagen voor dat vertrek, op denzelfden tijd.

BATAVIA, De Directeur voornoemd,
22 April 1853. DE VEER.

BATAILLON SCHUTTERIJ VAN BATAVIA.

De contribuabelen aan de kas worden uitgenoodigd, het door hen verschuldigde over het derde kwartaal dezes jaars vóór den 15 dezer te willen voldoen.

BATAVIA, De Kapitein-Kwartiermeester,
den 1 Augustus 1853. R. M. DAENDELS.

De Resident van Pasoeroewan maakt bekend, dat op Maandag 29 Augustus 1853, des voormiddags ten 9 ure, in den Dalm van den Regent aldaar publiek zal worden uitbesteed: de afvoer van Koffij uit den oogst van 1854 en 1855, uit de binnenlanden in genoemde residentie naar de strandpakhuisen ter hoofdplaats Pasoeroewan, zoodat de opvoer van zout van gemelde hoofdplaats naar de binnenlandsche verkooppakhuisen en zulks in de natemelenden perocelen.

Perceel 1, voor 40 palen afstand, van 26,000 picols koffij uit het pakhuis te Siseer en 60 koyangs zout naar dat pakhuis.

Perceel 2, voor 33 palen afstand, 19,000 pikols koffij uit het pakhuis te Malang en 200 koyangs zout naar dat pakhuis.

Perceel 3, voor 44 palen afstand, van 19,000 pikols koffij uit het pakhuis te Toempeng en 70 koyangs zout naar dat pakhuis.

Perceel 4, voor 28 palen afstand, van 18,000 pikols koffij uit het pakhuis te Singosarie en 70 koyangs zout naar dat pakhuis.

Perceel 5, voor 13 palen afstand, van 14,000 pikols koffij uit het pakhuis te Paerpan en 50 koyangs zout naar dat pakhuis.

Perceel 6, voor 18 palen afstand, van 9,000 pikols koffij uit het pakhuis te Pandaan en 300 koyangs zout naar dat pakhuis.

Perceel 7, voor 15 palen afstand, van 7,000 pikols koffij uit het pakhuis te Protong, en 60 koyangs zout naar dat pakhuis.

Perceel 8, voor 12 palen afstand, van 4,000 pikols koffij uit het pakhuis Bandjoebiroe en 70 koyangs zout naar dat pakhuis.

Vendutien.

Op Donderdag 4 Augustus, voor het commissiehuis van Munder, bij de Sluisbrug, van wagens, bendies, paarden, diverse huismeeubelen, en wat verder te voorschijn zal worden gebracht.

En

Op het Heemradenplein, à 2 pct. vendusalaris, van eene groote partij jattiehouten balken, van diverse dimensien, duigen, chinesche doodkistplanken, enz.

Op Vrijdag 5 Augustus, in het lokaal van het collegie van boedelmeesteren, ten overstaan eener commissie uit hetzelfde, voor rekening van onderscheidene boedels, van meubilair, lijnwaden, enz.

En precies ten 11 ure, voor rekening van wijlen de arabische vrouw Njonje Phatima:

Een opstal van steen met pannen gedekt, staande op 'sgouvernements grond te Pakodjan:

Eene slavijn, genaamd Tandjong, oud 63 jaren.

Voor rekening van den vermisten chinees Tjong Assie:

Eene slavijn genaamd Pandang, oud 38 jaren.

" " " " Mawar, " 33 " "

" " " " Minerva, " 26 " "

Een slaaf " " Hansworst, " 14 " "

Op Zaterdag 6 Augustus, des morgens ten 10 uur, voor 's lands kleeding en provisie-pakhuisen, van 13,976½ amsterd. ponden java boonen, uit den oogst van 1851; 187 amsterd. ponden hollandsch gerookt spek, afkomstig per het schip Van der Palm, en eene partij defecte kooi- en bakgoederen.

En

Na afloop van de gouvernements vendutie voor het lokaal der Beurs: van ankers, ijzer- koper- en touwwerk; en voor rekening des boedels van wijlen mev. de wed. van der Meulen, geboren Coop a Groen, van 16 koebeesten en 3 karbouwen.

Op Maandag 8 Augustus, des morgens ten 10 ure, in 's lands graan- en ijzermagazijnen, van diverse onbruikbare defecte en overvoldte gereedschappen en vaatwerken.

Op Dingsdag 9 Augustus, voor rekening van den lande, van eenige kleedingstukken, afkomstig van suppletie troepen, en eene partij hout-, glas-, ijzer- en koperwerken, afgekeurd tot verder gebruik of buiten dienst gesteld.

Op Woensdag 10 Augustus, des morgens ten 10 ure, voor 's lands kleeding- en provisie-pakhuisen, van 13976½ amst. ponden Java-boonen, uit den oogst van 1851, 197 amst. ponden Hollandsch gerookt spek, afkomstig van het schip van der Palm, en eene partij defecte kooi- bakgoederen.

De omwenteling van 1830 greep plaats, de schok die daardoor den handel ondervond, had voor den heer Duval zulke nadeelige gevolgen, dat hij zijne betalingen moest staken. De 100,000 francs, de vrucht van 10 jaren voorspoeds verloren hebbende, was hij genoodzaakt bij zijne schuldeischers uitstel te vragen en zelfs af te zien van vele voordeelige ondernemingen. Een werk waarover hij met Julien overeenkomst had gesloten was onder dat getal. Het was een ernstig werk, lofwaardig, waaraan de jongeling sedert meer dan twee jaren werkte, en dat de heer Duval beschouwde als grooten opgang te zullen maken.

Julien had toegestaan om eenige fragmenten van zijn werk in eenige journalen te doen plaatsen, en de uitslag was zoo, dat verscheidene uitgevers hem kwamen bezoeken in de hoop er met hem over te onderhandelen. Een onder anderen schreef hem, dat hij gaarne zijn boek voor 6000 francs zou willen koopen.

Dit was werkelijk een geluk voor Julien, en hij had gereedelijk dat aanbod kunnen aannemen, daar een andere brief van den heer Duval hem meldde, dat hij vrij was om over zijn werk te beschikken zoo als hem dacht.

Op de ontvangst van dezen brief begaf Julien zich bij zijn boekverkooper. Hij was nog onkundig welk ongeluk dengene had getroffen die hem geholpen, aangemoedigd had bij den aanvang zijner loopbaan,

Vertrekkende Personen.

F. K. L. Gosenson.

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 25 Julij tot en met den 1 Augustus 1853.

Marine Hotel. Jhr. von Schmidt auf Altenstat en echtgenoot, van Buitenzorg. — J. Muller, van Pekalongan. — F. de Jong, van Pasoeroean. — J. F. D. Peters, van San Francisco. — O. Eschauer, van de reede. — G. H. Buschman, van idem. — G. F. G. Gobius, van idem. — Schaaije, van idem. — B. A. van der Kieft, van idem. — H. D. Visser, van Tagal. — W. Pauwelse, van Melbourne.

Hotel Willem II. Van Cassen Jongbloet, van Sumatra. — C. H. van der Loo, van de reede. — H. van Frenburg, van idem. — D. J. W. Molijn, van idem. — G. Scheepers, en echtgenoot, van idem. — John Lewis, van Soerabaya. — Owen Lewis, van idem. — H. Allen, van idem. — J. Reid, van idem.

Rotterdamsch Hotel. F. Blavet en familie, van Batavia. — E. Bruijère, van idem. — Duhamel, van Samarang. — J. N. Huys, van de reede. — G. G. Batten, van idem.

BATAVIA.

De berigten omtrent de reis van Z. E. den Gouverneur Generaal luiden als volgt:

Na, gelijk wij reeds in den Java-Bode van den 20sten Julij vermeld hebben, den 14den dier maand te Cheribon te zijn aangekomen, is Z. E. den volgenden dag over Ploembon, de nieuwe Suikerfabriek van den heer Saportas gaan bezichtigen en over Palimanang naar Pangoeragan en van daar het nieuwe groote irrigatie kanaal van Giergissiek tot aan Kapelahan afgevaren en langs den grooten weg van Indramayoe naar Cheribon teruggekeerd, alwaar Z. E. de kerk, 's lands gebouwen en het havenhoofd op den 16den in oogenschouw nam en een openbaar gehoor verleende. Des avonds was er groot diner in het residentiehuis en werd er een fraai Chineesch vuurwerk ontstoken.

Begeleid door de eerste civiele en militaire autoriteiten, vertrok Z. E. den volgenden morgen en werd aan de grenzen door den resident van Tagal ontvangen. Z. E. verliet bij Lossari den grooten postweg, voer de rivier op en bezigtigde, de geheel met vrije arbeiders werkende Suikerfabriek te Lemah-Abang, toebehoorende aan den heer F. C. Bogaardt.

Ook te Tagal, alwaar Z. E. met de meeste eerbewijzingen was ontvangen, bezigtigde H. D. den 18den de kerk, de regentswoning en eenige andere openbare gebouwen, gelijk mede de Europeische en Javasche scholen. Eenige leerlingen legden ter dier gelegenheid proeven hunner vorderingen af. Ook dien dag gaf Z. E. openbaar gehoor en vond er groot diner en receptie in het residentiehuis plaats.

Z. E. den weg nemende over Brebes, bezigtigde den 19den de Suikerfabrieken Djatibaran en Kemanglen van de heeren Jhr. G. C. Holmberg de Beckfelt en Th. Lucasen en keerde over Kagok naar Tagal terug, alwaar na het diner een prachtig Chineesch vuurwerk werd ontstoken, vertrekkende Z. E. den volgenden dag onder de gebruikelijke eerbewijzingen naar Pekalongan, alwaar H. D. des morgens ten 11 ure aankam.

Z. E. bezigtigde ook aldaar den 21sten 's lands gebouwen, de kerk en de school, verleende audientie aan de ingezetenen en had er des avonds groot diner plaats, terwijl H. D. in den ochtend van den 22sten naar de Suikerfabriek Wonopringo, de Factorij der Nederlandsche Handelsmaatschappij toebehoorende, vertrok, die in oogenschouw nam en den 23sten de reis naar Samarang voortzette, onderweg de suikerfabriek Sigajoeng op 'de landen van den heer J. E. Herderschée met een bezoek vereerende, ter bezigtiging van de op die fabriek tot afkoking van het suikersap gebruikt wordende Cones de Lembecq, die nergens anders op Java bezigtigd worden.

Dien dag te Samarang aangekomen, zoo werd er dien avond groot diner gegeven en vertrok Z. E. den 24sten naar Japara, alwaar H. D. intrek heeft genomen ten huize van den Regent.

DE VONDELING. (vervolg.)

— Gelukkig de vader van zulk een zoon! — voegde de doctor er zachtend bij.

— Kent gij dan zijne geschiedenis niet? — hernam de heer Duval, zacht sprekende. — De arme Julien heeft nooit zijne familie gekend; de armoede plaatste hem in dien dier toevlugtsoord door de algemeene liefdadigheid gesticht voor ongelukkige kinderen, wier ouders broodsgebrek hebben; maar het schijnt dat hij in dat gesticht zelve later een beschermer, een leidsman, een vriend, bijna een vader heeft gevonden, en het is sedert diens dood dat de jongeling zich te Parijs heeft gevestigd.

— Zoo ben ik van zijne verdiensten en goed verstand overtuigd, zeide de baron; maar dat is hetzelfde, zoo hij niet rijk is, men kan hem even goed als een ander verlaten; het is slechts hoe men dat aanlegt.

— Beproof het, — zeide de heer Duval.

— Wel nu, wij zullen zien, — hernam de ander.

— En daarop scheidden de drie vrienden.

II.

Belangeloosheid.

— maanden waren sinds dit onderhoud verlopen.

— Waarom ziet gij van de uitgave van mijn werk af? — vroeg hij hem. — Hebt gij geene hoop er eenig voordeel aan te genieten?

— Gij hebt mij dus niet begrepen? — hernam de heer Duval. — Ik ben geruineerd, mijn waarde Julien. Ik ben te arm om u dadelijk te voldoen, en te eerlijk man om op credit te vragen, wat ik welligt nooit zou kunnen afdoen.

— Is dat alléén de rede? — antwoordde Julien den boekverkooper met een ondervragenden blik aanziende. — Is het niet veeleer, dat gij voor den opgang vreest, dat gij van onze onderhandeling afziet? Als het aldus ware, zoo zou ik er niet meer over spreken, maar dit aanbod aannemen.

Toen liet hij hem de brief lezen waarin men hem den verkoop voorsloeg van zijn werk tegen den prijs van 6000 francs.

Thans was de beurt aan den heer Duval om Julien's gelaat te bespieden.

— Maar wij waren overeengekomen voor minder dan dat, — zeide hij hem; — herinnert gij u dat niet meer?

— Ik herinner mij zeer wel, dat het 4000 francs was, — hernam de jongeling.

— In dat geval, mijn waarde vriend, laat ik u zeggen hoe zeer ik uwe edelmoedige en kiesche handelwijze op prijs stel; maar geloof mij, neem het aanbod

— De kolonel J. W. D. Kobold, benoemd kommandant van de 1ste militaie afdeeling op Java, is den 1sten dezer met de stoomboot *Banda*, van Samarang alhier aangekomen.

— Het Nederl. Ind. schip *Generaal Chassé*, kapitein *Rehling*, den 11den Julij j. l. van hier naar Port-Philip gezeild, is op 15° Z.B. door zwaar weder be- loopen, dal die bodem een zwaar lek heeft bekomen en de kapitein het noodzakelijk heeft geacht naar Batavia terug te keeren, ten einde de geleden schade te herstellen. Den 31sten Julij kwam hij hier ter reede.

— Ook heeft het Nederl. koopvaardij-schip *Christophorus Columbus*, kapitein *G. Groenewoud*, komende van Nederland, tusschen de eilanden *Rotterdam* en *Onrust* op een rif gestooten, waardoor het een lek heeft bekomen. Men is thans bezig dien, eene volle lading inhebbende, en den 1sten Augustus op de reede gekomen bodem, zoo spoedig mogelijk te lossen, ten einde de daardoor te weeg gebrachte schade te kunnen nagaan.

— Wij vernemen, dat op elken eersten Donderdag der maand in den namiddag op het Koningsplein groote militaire evolution zullen plaats hebben door de vereenigde garnizoenen van Weltevreden en Meester Cornelis, waaraan de Infanterie, Kavallerie en Artillerie te zamen deel zullen nemen.

— Sedert eenigen tijd schijnt er onder de gevangenen te Bekasi eene ziekte uitgebarsten te zijn, waarvan de oorzaken, niettegenstaande de aangewende pogingen om dezelve te ontdekken, tot heden een raadsel zijn gebleven. — Velen hunner lijden namelijk aan verlamming aan de beenen; — een gelijk verschijnsel had ongeveer 8 jaren geleden in de vorige gevangenis aldaar plaats en schijnt zich nu weder in de nieuwe, eerst sedert 4 a 5 jaren gebouwde te herhalen.

Men verneemt dat van de zijde van het plaatselijk bestuur met ijver wordt voortgegaan om de oorzaken, welke tot deze ziekte aanleiding geven, op het spoor te komen, ten einde maatregelen te kunnen nemen om die wegteruimen of om dezelve tegentegaan.

ENGELAND.

Londen, 31 Mei. Gisteren is hier het bericht ontvangen van de aankomst van eene groote hoeveelheid Australies goud. De *Chapside*, van Sydney komende, brengt 12000 oncen en de *Blackwall* van Melbourne 90000 oncen aan, te zamen 102000 oncen of eene waarde van £ 401000 (f 4.496.000,—).

— *Londen*, 1 Junij. De hertog van Genua is alhier heden aangekomen, vergezeld van den markies van *Santo Massano*, den graaf *Dellavalle* en den markies *d'Azaglia*, Sardinisch gezant te *Londen*.

— Groote toebereidselen worden er in dit oogenblik op het kasteel van Windsor gemaakt om de koningin en hare familie te ontvangen, die weldra hun verblijf voor het zomersaizoen aldaar zullen vestigen. De koningin verwacht dit jaar een groot aantal hoogepasten van het vaste land, die, gedurende de wedrennen te Ascot, hun verblijf op het kasteel zullen houden. Luisterrijke partijen zullen ter dezer gelegenheid gegeven worden.

— In de *Times* van 1 Junij leest men over de Oostersche kwestie het volgende:

„Hoezeer de heer *d'Israeli* en lord *Harwicke*, zoo voor het publiek als voor het Gouvernement, hunne staatkundige wetenschap en ondervindingrijke zeekennis hebben blootgelegd; hoezeer zij met de grootste juistheid hebben aangetoond, dat de Russische vloot zich op 11 Junij aan den ingang van den Bosphorus moet bevinden, zal men het ons wel willen vergeven, dat wij aan die voorzeggingen geen bepaald geloof slaan en vergunnen onzen lezers te herinneren, dat het, in den duisteren staat, waarin zich de Oostersche zaken thans bevinden, gemakkelijk valt gissingen te maken, omtrent dat wat anderen zullen beproeven of wat dat land doen moet. Werkelijk bestaan er sedert het vertrek van prins *Menchikoff* geen andere middelen om de voornemens van het Russische kabinet te kennen dan die, welke uit de diplomateke mededeelingen en gebeurtenissen voortvloeijen, want Rusland is voor briefwisseling ontongankelijk en het Gouvernement zal in deze gewichtige aangelegenheid, voorzeker zijne bedoelingen wel zeer geheim houden.

Men kan dus alleen van het Russische kabinet en meer bijzonder van keizer *Nikolaas* eene beslissing verwachten, die de ernstigste gevolgen voor Europa hebben kan, maar wij zijn overtuigd, dat die beslissing niet genomen zal worden zonder inzicht op de vertoogen, die de beide laatste door dat kabinet aan alle Gouvernemen ten gedane mededeelingen, het regt geven in het midden te brengen. Gansch Europa is uitgenoodigd om over de gematigdheid en billijkheid der eischen van het keizerlijk Gouvernement te oordeelen; gansch Europa is verwonderd over hunne overdrevenheid en onregtvaardigheid. Indien Turkye zich tegen de aanrandingen van Rusland moet verdedigen, zal Rusland het insgelijks, om de eer van eenen grooten staat, moeten doen tegen eene veel zwaardere beschuldiging.

Mogelijk is het, dat in dezen stand van zaken te St.

Petersburg onderhandelingen met verschillende Gouvernemen ten aangeknoopt worden, en men zegt zelfs, dat Engeland en Oostenrijk aangeboden hebben zich met de vereffening van het geschil te belasten. Indien dit voorstel gedaan is en aangenomen wordt, dan is het wel voorzeker het beste middel om uit eenen moeilijken en gevaarlijken toestand te geraken en van alle wegen, die zich daartoe aanbieden, zou deze wel de gunstigste zijn. Maar wij zijn er niet zeker van of keizer *Nikolaas* er in zal toestemmen om zich ten opzichte dezer aangelegenheid aan eene vreemde tusschenkomst te onderwerpen, dan wel of het aanbod nog tijdig genoeg is aangekomen om des keizers besluiten te doen wijzigen.

DUITSCHLAND.

De *Hamburger Nieuwstijding* berigt van St. Petersburg 20 Mei, dat de keizer van Rusland, ten gevolge der van prins *Menchikoff* ontvangene berigten, zijn besluit ten opzichte zijner reis veranderd heeft.

Aan de kommandanten der vloot en der twee zich te Odessa bevindende legerkorpsen, zou den last gezonden zijn, om zich gereed te houden, aan de eerstkomende bevelen gevolg te geven.

— De met den telegraaf van Weenen ontvangene berigten behelzen de mededeeling dat de onderhandelingen tusschen Oostenrijk en Zwitserland hervat zijn, Mogelijk wil men de zaak zoo spoedig mogelijk schikken, ten einde *Lodewijck Napoleon* de gelegenheid te ontnemen om tusschen beide te komen. Het gerucht loopt, dat de heer *de Bouquency* reeds eenige dagen geleden, den graaf *von Buol-Schauenstein* om eenige inlichtingen omtrent den staat van het geschil gevraagd heeft.

— *Berlijn*, 1 Junij. Men schrijft van *Berlijn* dat het Pruisische Gouvernement, gedreven door de zucht om den vrede te handhaven, zich met de rol van bemiddelaar in het Russisch-Turksch geschil wil belasten. Vooral zal het trachten Rusland te bewegen afstand te doen van zijnen eisch tot bescherming der Grieksche onderdanen van de Porte, en deze tot het doen van eenige weinig belangrijke concessien.

Van eenen anderen kant wordt het volgende mededeeld:

Wij hooren het in twijfel trekken, dat de Pruisische gezant te Konstantinopel den last zou ontvangen hebben om zich blootelijk en eenvoudig te bepalen tot het volgen der voetstappen van de Oostenrijksche legatie en men voegt er bij, dat Pruisen, overeenkomstig zijne positie en overtuiging, eigenlijk gezegd in het Oostersche geschil geene partij zal kiezen, maar zich bepalen tot zijne oude houding van bemiddelaar.

— *Weenen*, 2 Junij. De *Weener Courant* van heden bevat de officiele bekendmaking van het aanstaand huwelijk tusschen Z. K. H. den hertog van Brabant en H. K. en K. H. de aartshertogin *Maria Henriette*.

Dit dagblad eindigt zijn betrekkelijk artikel met de woorden:

„Deze huwelijksvereeniging vervult niet alleen de beide regerende huizen, maar ook de beide natien met vreugde en het levendigste genoegen.”

Het huwelijk zal in de maand Augustus, denkelijk den 12, bij procuratie plaats hebben en bij die gelegenheid de hertog van Brabant door Z. K. en K. H. den aartshertog *Albert* vertegenwoordigd worden.

— In de *Augsburger Courant* leest men als den 26 Mei van de Poolse grenzen geschreven, het volgende:

Te verwonderen is het dat de Engelsche en Fransche dagbladen nu eerst de Oostersche kwestie als zeer verwickeld beginnen te beschouwen en eene bloedige oplossing mogelijk achten. Wij, op de Russische grenzen, wisten reeds lang dat de zaak geheel anders was, dan de Westelijke dagbladen haar voordroegen en de Poolse dagbladen, die, zoo als de tijd geleerd heeft, goed onderrigt waren, hielden het niet verborgen, dat het geschil al meer en meer in gewigt toenam.

Niemand twijfelt er hier aan, dat Rusland het oogenblik als geschikt aanziet om deszelfs zending in het Oosten te voltooijen en niet geneigd is om de wapening, die zij in het geheim zoo sterk heeft voortgedreven, te vergeefs gedaan te hebben. Zelfs gelooft men, en niet ongegrond, dat het kabinet van St. Petersburg met leedwezen zien zou, dat de Porte in alles toegaf. Keizer *Nikolaas* is er de man na om zijne staatkundige zending te begrijpen en te voltooijen; meer dan waarschijnlijk zal hij dat ten uitvoer brengen, wat *Peter de Groot* als noodzakelijk beschouwd en *Catharina II* met eenen goeden uitslag voorbereid heeft. Rusland, hoe groot en magtig ook, is niet gesloten, zoolang de beide groote zeevegen, waarvan zijn gewigt afhangt, door vreemde mogendheden bezet kunnen worden. Daarom zal de Czaar steeds trachten zijne heerschappij over de Sond en meer nog over de Bosphorus en de Dardanellen uit te breiden.

De Grieken van Konstantinopel en Turkye zijn overtuigd, dat het oogenblik niet meer ver af is, dat de halve maan op de kerk *Saint-Sophia* plaats zal moeten maken voor het kruis en de oude voorzegging van den monnik

Agathangelos speelt daarin eene groote rol, want Russen willen het ontvlamde fanatisme der Grieken benuttigen. Het wordt ook tijd dat een barbaarsch Gouvernement, dat met eene ijzeren hand 10 à 12 millioen Christenen regeert en zich slechts door de nauwgekeerde staatkunde der groote mogendheden staande houdt eindelijk verdwijnt en keizer *Nikolaas* zal, indien dat groote werk voleindigt, zijnen naam onsterfelijk maken. Het schorsen der wapening in Polen heeft lang geduurd. De beweging der troepen is weder gegeven en men gelooft dat prins *Paskiewitsch* zich met het leger van het Zuiden zal begeven.

ZWITSERLAND.

In zijn nummer van den 3den Junij komt het *Blad Zwitserland* terug op het door hem op den 30 vermeldde (zie *Java-Bode* van Zaterdag laatstleden) is verplicht het gewigt daarvan aanmerkelijk te verminderen; zie hier, hoe het zich nu uitdrukt.

De goedkeuring die Frankrijk aan de Oostenrijksche eischen heeft, bepaalt zich alleen tot het vraagstuk uitgewekene. (Ongetwijfeld heeft men niet vergeet dat Frankrijk in het afgelopen jaar bijna dezelfde betrekkelijke vragen heeft gedaan, waarop dat land later heeft ingestaan. Voor al de aangrenzende mogendheden is de zaak slechts daarin gelegen.

De genomene maatregelen, die wet op de vreemden, die wel streng genoemd kan worden en voorzeker nu, terwijl wij dit schrijven, door den Grooten Raad van Tassin moet zijn aangenomen, schijnen niet te hebben voldaan. Er bestaat eene onoverkomelijke voringenomenheid en men wil waarborg voor de toekomst.

Men gelooft evenwel dat de diplomatieke tusschenkomst van Frankrijk van geen vijandigen aard is, maar het doel beaamt, waartoe Oostenrijk schijnt te neigen.

Wij hebben heden over eene poging tot schikking hooren spreken, die zeer goed overeen te brengen zijn met de regten, de eer en de bepaalde onafhankelijkheid van Zwitserland. Wij weten echter niet welke gronden zij is voorgeslagen, zoodat daarom nadere inlichtingen worden ingewacht.

De Zwitserland deelt vervolgens mede, dat de Fransche gezant bij den Zwitserschen Bondsraad, de *Salignac-Felton*, die sedert eenige maanden met lof afwezig was, te Bern teruggekeerd is.

— Te Genève is een Fransche bandiet opgepakt die het bague van Toulon was ontvlugt en te Lannoe veel geld verteerd had met twee vrouwen, wier japonnen men ingenaaid eene som van 80000 aan bankbiljetten gevonden heeft. Het gevangene heeft te Genève plaats gehad door Fransche politie-agenten, onder de leiding van den Kommissaris van lictie van Arles.

FRANKRIJK.

Parijs, 23 Mei. Gisteren heeft de eerste divisie van het leger van *Parijs*, onder het bevel van den generaal *Dulac*, zich naar de vlakte van Satory begeven om een kamp daar te stellen, werwaarts achtereenvolgens ook de andere divisien van dat leger zullen gaan, einde aldaar groote krijsoefeningen te verrigten. schijnt dat het betrekken van een kamp te St. Omer niet plaats zal hebben of ten minste zich daar slechts een klein getal troepen zal vereenigen.

— De minister van oorlog heeft op de hem gevraagde of het leger op den heiligen sacramentsdag de processien moest bijwonen, geantwoord, dat de chefs korpsen zich deswege te gedragen hadden naar de plaatselijke gebruiken, doch tevens dat hij niet geneigd zou, dat het leger deel nam aan de Godsdiensfeesten. Dien ten gevolge heeft de divisiegeneraal kommandant der 7de divisie, zijne ondergeschikten genoodigd hem in groot tenue bij die processie te vergezellen.

— Men schrijft van Baud (Morbihan) 19 Mei. Talrijke gevallen van dollehoondswoede maken de meenten Baud en Plumelin tegenwoordig wanhopig daar zijn werkelijk droevige ongelukken te betreuen. Verscheidene personen, die gevaarlijk gebeten zijn, keeren in de grootste ongerustheid over hun lot, door die woede aangetaste honden hebben zich vernamelijk in het dorp *Kernégan-Kerguénéven*, in Baud op de andere dieren geworpen, waarvan een groot deel is moeten worden afgemaakt, omdat de verscheidene selen dier ziekte zich reeds bij hen openbaarden. Zelf heeft insgelijks te Plumelin plaats gehad en tot opmaat van ramp, heeft men tot dus verre geen eender dier dolle honden kunnen doden. De ontsteltenis door zoo vele ongelukken te weeg gebragt, is onder de bevolking dan ook zeer groot.

— *Parijs*, 26 Mei. Het verblijf van den hertog van Genua alhier zal tot in het begin der volgende maand voortduren en zijne tegenwoordigheid in deze hoofdschenkt den *Piemontesche* dagbladen veel stof tot nadenken. Onder anderen wil men er het bewijs in vinden dat de kabinetten van Turyn en der Tuilerien het maakt eens zijn.

zonder schroomen aan, en wees overtuigd dat de heer H** nog goede zaken zal maken, al maakt gij met hem tegen dien prijs accoord.

— Zijt gij daar wel zeker van? — vroeg Julien.

— Mijn hemel! Uw boek voorziet in eene lang gevoelde behoefte, het moet dienen voor algemeen onderwijs, en is waardig in alle bibliotheken te worden opgenomen. Het is als het ware een klassiek werk dat zijn 20e druk beleven zal.

Julien nam het geheele manuscript uit eene groote portefeuille;

— Wijl het er dus mede gelegen is, — zeide hij. — hebt gij ook geen enkele geldige rede mij te weigeren; zie hier mijn handschrift; drukt het, en bijaldien de opgang aan uwe verwachting beantwoordt, beschouw mij dan steeds als iemand die u veel verplicht is.

Een traan parelde in de oogen van den heer Duval; Julien gaf hem voor 4000 francs bij wijze van hypotheek, allen op zijne regtschapenheid, een werk waarvoor men hem 6000 francs contant had geboden.

Te vergeefs maakte hij nieuwe tegenwerpingen, herhaalde hij hem aan welke kwade kansen hij blootstond; Julien was niet te bewegen. De beste waarborg voor hem was, de eerlijkheid; gereed geld had hij niet noodig, eenige artikels die hem voor een journaal werden gevraagd, voorzag in zijne behoeften, en de 100 frs. die hij per maand verdiende, waren hem voldoende.

— Hoe knnt gij met zoo weinig leven? — vroeg hem de heer Duval; — zijt gij alleen?

— Helaas ja! Ik ben alleen antwoordde Julien, alleen van af mijne geboorte, en zoo vele ongelukken hebben haar vergezeld en gevolgd, dat zonder de wetschapenheid die mijne eenigste troosteres is geweest, ik nimmer het minste geluk in mijn leven zou hebben gemaakt.

Getroffen door Julien's handelwijze, en de droevige uitdrukking die op zijn gelaat zichtbaar werd, toen hij van zijne afzondering en van de onaangename dagen zijner kindsheid sprak, zeide de goede mijnheer Duval tot den jongeling:

— Zoo uwe eenzaamheid u te zwaar valt, zoo gij behoefte gevoelt om iemand om u te hebben die u lief heeft... kom hier.

III.

Het laatste vijf franc stuk.

Weder waren drie maanden verloop; het boek van Julien was verschenen en bevond zich in ieders handen, dat echter niet belette het dat hij zeer verlegen was, daar hij onlangs met zijn journaal gebroken had, omdat hij geweigerd had de lof van een der ambtenaren te verkondigen voor wien hij geen de minste achtiging gevoelde.

Geheel bezig zijnde met een ernstig en nog al uitgebreid werk, bezat Julien slechts eene kleine som geld.

Door hem zoodanig bezuinigd dat zij drie maanden lang duurde als in gewone omstandigheden, deed hem drie maanden leven, maar de hemel weet. Ook leed zijne gezondheid zichtbaar door allerlei ongemakken; doch eindelijk kwam de dag die zelfs kleine bron deed stilstaan, en ofschoon het hem zijne bezwaren aan den armen Duval te moeten vermelden, die genoeg aan zijne eigene zorgen had, begaf hij zich naar de woning van den boekverkooper.

Zijne kamer binnentredende, zag hij er iemand een ongunstig uiterlijk uitgaan: het was een deurender, hij kwam het geld vragen voor een wissel van de heer Duval vóór acht dagen had denken te betaalen. dat deze geen ander middel wetende om zich te ontdoen zijn horplogie en zilverwerk had verkocht, en vreesde hij met deze opbrengst de som niet voltal hebben.

Door dit berigt ter nedergeslagen, en aan zich niet meer denkende, vroeg Julien den heer Duval om hij zijnen vriend den doctor niet om bijstand zocht. Dit was alreeds geschied. Bij zijne eerste gelegenheid had doctor *Rambault* hem reeds 10,000 geleend, en voor geen geld ter wereld had de boekverkooper hem weder lastig durven vallen. kwam dus te huis met een bedrukt gemoed.

Op de Boulevard St. Martin wordt een zeer groot restaurant ingericht en prachtig versierd. Hier duizend personen zullen er gelijktijdig het middagmaal kunnen gebruiken.

Parijs 27 Mei. De *Baignerais* verzekert dat de van *L. M. Napoleon III* en keizerin *Eugenia* naar Pyreneën stellig plaats zal hebben. Een particuliere eergisteren van *Baguères* ontvangende, deelt mede, dat HH. MM. tegen het midden van Julij van hier zullen vertrekken om zich naar *Eaux-Bonnes* te begeven. Volgens zullen zij de badplaatsen in de Pyreneën zoeken en *Baguères* daarvan niet uitgelezen blijven. Een groot aantal personen maakt toebereidselen om naar de baden te gaan en de toevloed van bezoekers op dit jaar voorzeker zeer groot zijn.

SPANJE.

Madrid 29 Mei. De overal plaats gehad hebbende overregens hebben de rivieren buiten hare oevers doen treden. De wegen en velden zijn in verschillende oorden overstroomd. Te *Lerido* is de *Segre* buiten haar bed getreden en het postgebouw, waar langs de rivier op, onder water gezet. De beambten hebben het grootste gevaar belopen toen zij de gelden en brieven zochten te redden. De *Cinco* is zeer hoog gestegen. De vorgang van de brug is verstopt en de brievenpost noodzaak geweest zich met schuiten te laten overzetten. Daaraan wordt dan ook de late aankomst van verscheidene koeriers toegeschreven.

Aan den ingang der Middellandsche zee houden voortdurend Marokaansche zeeroovers op. Dikwijls worden zij getuchtigd, doch nimmer op afdoende wijze en zal hun nooit meester worden, tenzij men hun nest vernielt. Den 12 Mei hebben zij twee matrozen van een engelsche schip *Oscar*, die water haalden, gevangen genomen en den 29 zich meester gemaakt van een Spaansch schip, de *Santo-Christo*, waarvan de opvarenden zich nauwernood met eene sloep hebben kunnen redden. De kommandant van *Alhumas* heeft de Marokkaansche met een bombardement hunner woningen moeten dreigen en heeft werkelijk eenige holle projectielen op zeelf geworpen, alvorens zij dat schip teruggaven. De zending hebben zij echter gehouden.

De *Union* gelooft te kunnen verzekeren, naar aandrang van Madridsche brieven, dat de Maarschalk *Narvik* weer in gunst hersteld is; dit was het doel eener onlangs door den hertog van *Riansieres* naar Parijs verzonden werkstelligd. Men voegt er bij, dat den maarschalk een gewichtige zending naar *Petersburg* is aangeboden.

ITALIE.

Napels 26 Mei. De Koning houdt zich druk met het over bezig. Er worden kampen opgericht en wapenopvoeringen door hem gehouden en naar men zegt, bereidt hij zich voor om den Paus, in geval de Fransche keizer na de krooning worden teruggetrokken, 5000 man toetziehenden.

Milaan 22 Mei. Te *Cremona* zijn verscheidene liederen in hechtenis genomen. Ten gevolge van de bij hen gedane huisonderzoek zijn eene gevaarlijke wisseling en proklamatiën van *Mazzini* van zeer dagteekening ontdekt geworden.

Rome 29 Mei. Het verblijf van den Paus te *Porto Anzio* schijnt zich nog te zullen verlengen en de reize daartoe begint aan het daglicht te komen. De minister der Openbare werken, *Z. E. den Heer Jacomini*, heeft zich met een Ingenieur naar *Anzio* begeven om de Heilige Vader bezocht over land en zee de overzeeden der haven van *Nero*, waardoor er geen twijfel is over de oorzaak der reis derwaarts meer bestaat.

Paus IX vergenoegt zich niet met de oude haven van *Porto Anzio*; hij wil, door de kaden van die van *Nero* te bouwen en te vergrooten, haar den omvang en het gewicht schenken van die van *Civita Vecchia*, hetgeen dat geene bevestiging, wat in het begin geloofbaar scheen, namelijk het voornemen om van de haven van *Rome* te maken.

Milaan 4 Junij. De zaak van het in beslag nemen der goederen van de Lombardysche uitgewekenen, die te *Mouza*, alwaar de veldmaarschalk *Radetzky* de graaf van *Reichberg* zich bevinden, tot geene overname te komen. Evenwel heeft de Keizer, als eene bijzondere gunst, het beslag der goederen van den graaf *Reichberg* en den beeldhouwer *Simonetta* opgeheven en heeft alle redenen te gelooven, dat deze noodlotmak met den terugkeer der uitgewekenen in hunne vadersteden eindigen zal.

TURKYE.

Men schrijft van *Smirna* 11 Mei: Het oproer, dat alhier ter gelegenheid van het paaschfeest heeft plaats gehad, is gestild of, beter gezegd, onderdrukt. Het gouvernement heeft eene bekendmaking uitgevaardigd, waarin iederen Griek, een Jood of een ander godsdienstig menschen, beneden de 18 jaren met geweld aanrandende, onder de voet zolen, en boven dien ook met 50 bedreigd wordt, zijnde die bekendmaking in alle kerken voorgelezen. Niettemin hebben er

nog eenige aanrandingen plaats gegrepen, maar de straf dadelijk toegepast zijnde, zoo heeft de vrees voor stokslagen de rust hersteld. Het volk blijft evenwel nog steeds onrustig, daar het overtuigd is, dat de Russen weldra zullen komen om de Turken met dezelfde munt te betalen, die zij den Grieken hebben toegedeeld.

Gisteren avond heeft de regering een Grieksche advocaat doen gevangen nemen, die openlijk in de kof-fijhuizen het oproer tegen haar predikte. De Joden strekten hem tot voorwendsel en hij gaf voor boeken te bezitten, die aantoonen, dat zij op hun paaschfeest Christenbloed aan hunnen God offerden. Alzoo die advocaat een Griek is, die niet tot de onderdanen der Porte behoort, zoo kon de gouverneur hem niet straffen, maar heeft den Griekschen Consul hiervan verwittigd, met verzoek zulks naar de Grieksche wetten te doen.

Ook is er op het eiland *Chalcos*, dicht bij *Konstantinopel*, gedurende het Grieksche paaschfeest een oproer uitgebroken, dat vele wanorde veroorzaakt heeft. Er was verboden ergens anders dan op het kerkhof te schieten. Een Griek ontvoette een *Kavas* op straat en schoot hem met een pistool in het aangezicht. Deze trok zijn *Yatagan* om den Griek daarmede ter neer te stooten. Grieken en Turken mengden zich in de zaak en weldra was de stad in twee strijdperken verdeeld. *Selim-Bey* was genoodzaakt de vechtden met geweer-schoten uit elkander te drijven, waardoor eenige Grieken meer of min zwaar gekwetst werden.

Te *Iconium*, een der *Mormorasche* eilanden, vielen nog bloediger onlusten voor. De Grieken hebben geene klokken in hunne kerken; zij bedienen zich van planken, waarop zij met hamers slaan. De Turksche troepen wilden dat leven beletten, namen de kerk stormenderhand in en de planken weg, verbraken de heilige vaten en mishandelden de priesters. Van beide zijden vielen dooden en gekwetsten. Men heeft troepen van *Konstantinopel* moeten zenden, om de rust te herstellen.

Men schrijft van *Jassy* (*Donausche Vorstendom*) 16 Mei.

De Post van *Skubiany*, eene op de Russische grenzen op twee uren afstand van hier gelegene stad, heeft zeer bezwarende tijdingen aangebragt. De oorlogstoebereidselen in *Bessarabie* gemaakt wordende, overtreffen alles wat men tot dus verre van dien aard gezien heeft en boezemen schrik in.

Het belangrijkste en verontrustende dienaangaande voor de bevolking van *Jassy* is gelegen in de omstandigheid, dat de Russen zich niet vergenoegen met schipbruggen over de *Pruth* te slaan, maar degelijke bruggen bouwen, even als of het tijdstip geboren ware, dat de Vorstendommen op nieuw onoplosbaar aan *Bessarabie* verbonden moeten worden, niet door den duurzamen band der nationaliteit, maar door Russische vestingwerken.

De ontwikkeling van al die oorlogsmagt kan niet slechts tot doel hebben om de Porte vrees aan te jagen; integendeel schijnt de bescherming den leden der Grieksche gemeente te willen toonen, dat de straf niet verre af is, indien zij zich niet gereedelijk laten beschermen.

De Patriarch van *Konstantinopel* heeft met de Synode tegen iedere vestiging van Russischen invloed geprotesteerd; en de Metropolitanen van *Jassy* en *Bucharest* denken over dat punt even als de Patriarchen van *Konstantinopel*, *Jeruzalem* en *Antiochie*.

Rusland schijnt zijn doen gelooven, dat er tusschen de Russische en Grieksche kerk geen onderscheid bestaat en dat de Czaar het hoofd is der Grieksche kerk. Tot dus verre echter weigeren de priesters en leden zich aan de synode in Rusland, de geestelijke senaat van den Czaar, te onderwerpen en zijn er niet minder voor om hunne geestelijke als nationale onafhankelijk te behouden.

De ongerustheid door de tijdingen uit *Konstantinopel* en *Bessarabie* te weeg gebragt, is zoo groot, dat daardoor een stilstand in de zaken van het gansche land geboren is.

De Heilige Plaatsen.

De zogenaamde Heilige Plaatsen, waarvan in de Oostersche kwestie in den laatsten tijd zoo dikwijls sprake geweest is, staan onder het oppergezag der Turken; onder dat oppergezag zijn zij, wat het godsdienstig gebruik betreft, nagenoeg uitsluitend in het bezit der Grieken. en de pogingen, die door de Latijnen ten dien opzichte sedert eenigen tijd gedaan zijn, strekken hoofdzakkelijk om terug te bekomen, wat hen, volgens hunne bewering, in den loop der tijden door de Grieken ontnomen is.

De eischen der Latijnen vindt men volgenderwijze omschreven in de Romeinsche *Custodia della Terra Santa* van 22 November, een Katholiek orgaan, dat in deze zaak als wel onderrigt kan beschouwd worden;

1. Het uitsluitend regt, om aan het Graf des Verlossers de godsdienstige verrigtingen waar te nemen, welke zij (de Latijnen) aldaar tot den jare 1808 celebreeerden. — In dat jaar werd namelijk de koepel der kerk van het Heilige Graf een prooi der vlammen, die, gelijk de Latijnen beweren, door de Grieken waren ontstoken. met het doel, om door den wederopbouw van den koepel in het bezit der Heilige Plaatsen te komen.

2. De teruggave van het Heilige Graf en het verlot, om den koepel in den vroegeren stijl te herstellen; terwijl de Grieken van hunne zijde dit gebouw in den Byzantijnschen stijl wenschen op te trekken.

3. De teruggave van het *Baptisterium*, hetgeen thans gemeenschappelijk met de *Schismatici* gebruikt wordt.

4. De toekenning van het regt van eigendom op de zeven zogenaamde *bogen der H. Maagd*, die een gedeelte uitmaken van de kerk van het Heilige Graf.

5. De teruggave van de Groote Kerk te *Bethlehem* die in 1757 den Latijnen ontnomen werd.

6. De teruggave van de twee tuinen in de nabijheid der kerk.

7. De teruggave van de kerk bij *Jeruzalem*, in welke zich de graven van *Maria*, van den *H. Joachim*, der *H. Anna*, van den *H. Joseph* en van den *H. Simon* bevinden, en die in 1770 den Latijnen werd ontnomen.

8. De teruggave van de grot der herders te *Nazareth*, den Latijnen in 1828 ontnomen.

9. De teruggave van het altaar der geboorte te *Nazareth*, aan de Latijnen den 30sten October 1847 door de Grieken ontnomen.

Deze aangelegenheid is. zoo als men bij eenig nadenken gemakkelijk zal bevroeden, meer dan eenige andere van dien aard, dat zij langs diplomatieken weg niet gemakkelijk vereffend zal worden; niet alleen omdat het aan goeden wil ontbreekt, maar wel voornamelijk, wijl de meest belanghebbenden van geen toegeven willen weten en besloten hebben niet te rusten, alvorens de tegenpartij geheel af te hebben verdrongen. En kan dit ook anders bij vlak tegenover elkander staande Grieksche en Latijnsche priesters, ondersteund door scharen van door hen steeds opgewondene geloovigen en pelgrims, die ter betoening van hunnen godsdienstigen ijver, en tot stichting der Turksche gendarmen, in *majorum Dei gloriam* op de hooge feesten en bij de heilige plaatsen zelve, elkander dikwerf zoo bloedig slag leveren.

De twee bij de kerk behorende tuinen zijn wel op zich zelve geen zoo belangrijke zaak, ten minste niet voor *Nesselrode* of *Drouin de Lhuys*; maar men bedenke wat het zeggen wil. een geestelijke een tuin te ontnemen, om dien aan eenen anderen geestelijke van eene andere geloofsbeledenis, aan eenen afvallige, te geven, met wien hij jaren lang daarover in tweespalt heeft geleefd!

De kerk van het Heilige Graf is wel het hoofdpunt in dezen strijd. De Latijnen vestigen hunne aanspraak daarop, dat de onder *Moezden Fatimiet* verwoeste kerk door de Katholieke kooplieden te *Amalfi voor het eerst*, en na hare vernieling onder *El Hakem Biamrillah* (1010) door de Katholieke kruisvaarders ten tweedenmale zoo werd herbouwd, als zij thans nog bestaat en tot den reeds gemelden brand van 1808 ongeschonden bestaan had.

De Grieken wenschen zelve den weder-opbouw van den grooten koepel te bewerkstelligen, om daardoor de weldaad der Turksche wet, die den herbouwer het regt van eigendom toekent, deelachtig te worden, en willen alleen daàrom bij den opbouw den Byzantijnschen stijl volgen, om daarmede symbolisch de heerschappij van de Grieksche Kerk voor te stellen. De Latijnen beschuldigen de Grieken, dat zij sedert jaren gedurende den nacht, het lood van het voorloopige dak wegneemen, om de bouwvalligheid nog ietwat te verergeren en hunne inzichten wat spoediger te bereiken.

De onverschilligheid der Engelschen met betrekking tot de kwestie van het Heilige Graf, heeft, de staatkundige zijde van het vraagstuk daargelaten, daàrin haren oorsprong, dat, volgens nieuwere navorschingen en dien ten gevolge gedane ontdekkingen, de kerk van het Heilige Graf, om wier bezit Grieken en Latijnen reeds zoo lang en met zoo groote verbittering strijden, niet de rechte kerk is, en het Heilige Graf zich onmogelijk binnen hare muren kan bevinden.

Van de eene zijde strijdt de hartstogtelijke jalousie van de eene priesterschap met de andere, en vergeet in de hitte van den ergelijken twist de heiligheid der plaatsen, om welke zij strijden, en wat de Turken wel moeten gaan denken van de Christenen, welke hen tot voorbeelden van godsdienstigheid, beschaving en gematigdheid moesten strekken. En die strijd wordt gevoerd om het bezit van plaatsen, welke ook voor de Mahomedanen heilig zijn, en door hen, dit moet men bekennen, meer dan door de Christenen, als zoodanig gewaardeerd worden.

Van den anderen kant is het een strijd tusschen den Russischen en den Franschen invloed. De Turken kunnen niet worden verdrongen, wijl ook voor hen de Heilige Plaatsen eene groote waarde hebben. Grieken en La-

antwoord verlang. Maar voor dit alles vertel mij of gij op diëet gesteld zijt wegens ongesteldheid. Ik zie dat gij vruchten eet in plaats van een goede beafstuk. Julien bloosde.

— Ik ben niet ziek mijn heer, — antwoordde hij, — maar ik was bang het te worden, en zoo dikwijls mij die vrees bekruipt, zijn twee dagen diëet het behoedmiddel dat ik gebruik.

— Ha! ha! is dat de rede, — hernam de baron lagohend, terwijl de doctor met een droevige blik zijn vermagerde jonge vriend aanzag.

Wij hebben reeds gezegd dat Julien aan zijne overtuiging getrouw, met den directen van het journal voor hetwelk hij schreef, had gebroken. Van zijne zijde, had de baron de *Fargueil* reeds lang zich als beschermheer opgeworpen voor een zeer hevig blad waarbij hij groot belang had, en had hij zich belast om Julien voor te stellen de redactie daarvan op zich te nemen, met eene toelage van 10,000 francs per jaar; hij bragt hem zelfs als voorschot van zijne toelage het geld voor 3 maanden mede, vroeg hem in ruil daarvoor als inwijding van zijne werkzaamheid, een artikel dat, onder den schijn van scherts, dienzelfden minister zeer belachelijk maakte waarover hij vroeger geen lof had willen zwaaijen.

Na de beweegreden zijns bezoeks te hebben doen kennen, stak hij den jongeling de hand toe:

— Welnu! vriend, verbindt gij u aan ons, — zeide hij; — ik geloof niet dat enig bezwaar u kan terughouden van eene gelegenheid waar uw gevoelen met uw belang vereenigd is?

Julien betuigde noch verontwaardiging noch drift; hij drukte de hand die men hem bood, en op den heer de *Fargueil* een vaste blik vestigende, zeide hij;

— Ik ben zeer dankbaar voor de welwillendheid in de zending opgesloten waarmede gij u hebt belast, zoo men mijn leeftijd in aanmerking neemt en de weinige verdiensten die ik bezit, maar toch al had ik deze laatste nog minder, zou ik uw aanbod niet aannemen.

(Wordt vervolgd)

zijnen kunnen zich echter met elkander zoo weinig verstaan, dat, zoo Jeruzalem in het bezit der Franschen of Russen ware, de strijd ter plaatse van de gewijde Oorden nog eer toe dan af zou nemen, aangezien thans de Turken ten minste nog tusschen beiden treden, en door verdrijving van beide partijen een einde aan de worsteling maken kunnen.

Toen de *Uniers* onlangs te velde trok tegen den *ongehoorde* eisch van prins *Menchikoff*, dat de godsdienstige verrigtingen der Latijnen bij het graf der Heilige Maagd, in plaats van met die der Grieken af te wisselen, op den zelfden dag zouden plaats hebben, en dat daarbij den Grieken de voorrang zou worden gegund, drong dat blad er op aan, dat de door de Grieken geweigerde sleutel, hun ontnomen en even als dien van den toegang tot het Heilige Graf, in de handen eens onzijdigen of Muselmanschen portiers gesteld moest worden, dewijl anders toch de verkrege voorregten slechts denkbeeldig zouden zijn en de Latijnen zich geheel aan de trouwloosheid en geldgierigheid der Grieken zouden zien prijs gegeven.

Aldus zijn er ook onder de Katholieken, die de heerschappij der Turken bij het Heilige Graf verkiezen boven de bescherming van Rusland, zoo deze ten minste bescherming mag heeten.

De instandhouding van den *status quo* moet dus wel verre van een waarborg voor den vrede te zijn, veel meer als de instandhouding van de oude ergerlijke twisten beschouwd worden.

MAATSCHAPPIJ: TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN; Afdeeling BATAVIA.

Ontwaakt, gij slapenden! en, reeds
ontwaakten! waakt.

DA COSTA.

In de *Javasche Courant* van 13 en 16 Julij 1853 komt eene oproeping voor der Heeren P. van Rees en Steuerwald, ten doel hebbende de handhaving van het reeds vóór twee jaren gekoesterde voornemen om ter hoofdplaats van Nederl.-Indië eene afdeeling der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* in Nederland te vestigen: een voornemen, waaraan de Regering hare goedkeuring gehecht en de Landvoogd dezer gewesten met milde hand zijnen bijstand verzekerd heeft.

Tegen die oproeping en tegen dat voornemen is blijkbaar gerigt het artikel, onder het opschrift: *Maatschappij: tot Nut van 't Algemeen* in Indië, door het Bestuur dier Maatschappij in de *Javasche Courant* en den *Java-Bode* van 16 Julij 1853 geplaatst en door de Heeren G. Wassink en J. Munnich, tot hertoe bekend als voorzitter en sekretaris van het departement Batavia der Nederlandsche Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, als voorzitter en sekretaris dier *nieuwe* Maatschappij ondertekend.

Na voorzigtige wijziging van het oorspronkelijke en eenige doel, hetwelk met de oprigting te Batavia van eene afdeeling der Nederlandsche Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* bedoeld werd, somt dat artikel de redenen op, welke de leden dier Maatschappij in hunne vergadering van 28 Junij 1853 er toe gebragt hebben, zich tot eene maatschappij, onafhankelijk van die in Nederland, te vormen. Met een beroep op art. 25 der huishoudelijke wet van de afdeeling Batavia, wordt de wettigheid van dien maatregel verdedigd; en, onder mededeeling dat weldra over de noodig geachte wijziging der wetten zal worden beraadslaagd, eindigt het bestuur dier *nieuwe* Maatschappij met de vraag: of de leden der afdeeling Batavia, onder den tegenwoordigen stand der zaak verlangen de Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* in Indië met hunne deelneming te blijven vereeren, dan wel voor het lidmaatschap bedanken. Wie het eerste doen zou, of wat meer is: wie geen nadere uitlegging noch aanbeveling behoeft van het geopenbaarde voornemen der *nieuwe* Maatschappij, wordt bij voorraad met den lof van *weldenkende* gestreeld.

Ofschoon eene maatschappij mij toelacht, wier leden zulke kollegiale uitspraak in het voordeel hunner denkwijze kunnen aanvoeren, en ik zelf, in weerwil van telkens terugkerend zelfverwijt, naar den eer-naam van *weldenkende* streef, veroorloof ik mij echter tegen dat artikel eenige beschouwingen in het midden te brengen.

Voor zoveel dit beletten kan, dat de Maatschappij in Indië ten koste der afdeeling Batavia in sterkte winne, moge het ook van mij gezegd worden, dat ik krachten zoek te verdeelen; op de beschuldiging van tweedragt te stoken, heb ik geen ander antwoord, dan dat in Achab's oogen Elias en in Elias' oogen Achab een beroerder Israëls was.

Het doel der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* in Nederland, zoo als het in art. 1 harer algemeene wetten is uitgedrukt, is: door de bevordering van godsvrucht en goede zeden, overeenkomstig de beginselen der Christelijke Godsdienst, en door het voortplanten van nuttige kundigheden, voornamelijk onder mingebedenden, algemeen volksgeluk te verspreiden.

Volgens art. 5 worden alleen zij, die tot een Christelijk kerkgenootschap behooren, als leden dier Maatschappij toegelaten.

Toen in 1851 eenige ingezetenen dezer hoofdstad het plan vormden om ook in Indië met vereende kracht ten nutte van het algemeen te arbeiden, geschiedde zulks met het uitdrukkelijke voornemen, dat hunne vereeniging een deel der Nederlandsche Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* zoude uitmaken, met deze in geest en bedoelingen overeenstemmende en, voor zoo verre hare wetten dit medebragten, aan haar onderworpen.

Afhankelijkheid van de Maatschappij in Nederland en omhelzing harer beginselen waren de voorwaarden, waaronder de vereeniging tot stand kwam; anderen daaraan hunne medewerking, verbonden en, met toestemming der Regering, de afdeeling Batavia der Nederlandsche Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* een wettig bestaan verkreeg.

Van dat oogenblik af, waren de wetten dier Maatschappij voor de afdeeling Batavia verbindend; en het spreekt van zelf, dat de bepalingen, die nader de huis-

houdelijke belangen der afdeeling zouden regelen, daarop geene inbreuk maken mochten en zij in de eerste plaats de beginselen, daarin nedergelegd, behoorden te eerbiedigen.

Hoewel de ontwerpers der huishoudelijke wet deze regelen zorgvuldig in acht genomen hadden, behaagde het echter aan de meerderheid der leden, die de algemeene vergadering van 9 September 1851 bijwoonden, om het beginsel van uitsluiting der niet-Christenen als leden te verwerpen.

Tegelijk werd ook het Christelijk beginsel, hetwelk in de Maatschappij leeft en werkt, ter zijde geschoven en in verband hiermede de bepaling van art. 1 der huishoudelijke wet aldus gewijzigd:

De wetten der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* liggen tot grondslag van de huishoudelijke wetten der afdeeling Batavia en worden voor zoo veel mogelijk door derzelver leden opgevolgd.

Deze aanranding van wetten en beginselen was de aanvang van eenen strijd, welke hen, die het oorspronkelijke doel voor oogen hielden, van lieverlede noopte, zich aan de bijwoning der vergaderingen te onttrekken; — zij was de grondslag van de dusgenoemde afscheiding der afdeeling Batavia van de Maatschappij in Nederland en van de wording der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* in Indië, op den 28 Junij 1853 door 18 uit 23 leden vastgesteld en voor meer dan 200 leden, zonder eenige voorbereiding of kennisgave, verbindend geacht.

Zonder eenig voorbehoud van de eene en zonder eenigen argwaan van de andere zijde, was het departement Batavia, overeenkomstig zijn daartoe gedaan verzoek, door het te Amsterdam gevestigde Hoofdbestuur als een integrerend en levend deel van het groote ligchaam der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* begroet en aangenomen.

Later, ten gevolge hiervan, de huishoudelijke wet der afdeeling Batavia in overweging nemende, maakte het Hoofdbestuur de juiste opmerking, dat de wensch der afdeeling Batavia om zich aan de Maatschappij in Nederland aan te sluiten geenen verklaarbaren grond kon hebben, indien ook niet zij art. 1 der algemeene wetten als de ware uitdrukking van het wezen en de strekking der Maatschappij eerbiedigde en, even als deze, zich vasthield aan de overtuiging, dat alleen door de heilzame kracht van de beginselen der Christelijke Godsdienst de verspreiding van algemeen volksgeluk mogelijk was.

Zonder de afdeeling Batavia van het tegendeel te willen verdenken, meende het Hoofdbestuur, dat de bepaling, dat de algemeene wetten zoo veel mogelijk door de leden van het departement zouden worden opgevolgd, voor die overtuiging geenen voldoende waarborg opleverde; en het stelde daarom voor den twijfel hieromtrent door eene kleine wijziging van art. 1 en 5 uit den weg te ruimen. (1) Het voegde daarbij echter de *uitdrukkelijke* verklaring, dat het tot uitbreiding van den werkring der Maatschappij in deze gewesten ook niet-Christenen tot het lidmaatschap wenschte toe te laten, en zelfs, wegens den bijzonderen toestand van Indië, meerdere vrijheden en afwijkingen van de algemeene wetten wilde vergunnen.

De wijzigingen, door het hoofdbestuur voorgesteld, werden aan de beoordeeling van drie leden onderworpen, maar vonden slechts bij één hunner ondersteuning.

Dat lid ging uit van de meening, dat bijaldien de betrekking der afdeeling Batavia tot de Maatschappij in Nederland niet reeds van zelve de eerste verplichtte zich aan de wetten en wenschen der laatste te onderwerpen, dan toch andere omstandigheden zulks raadzaam maakten.

Het strookte, naar zijn inzien, met de verhouding, waarin de koloniën tegenover het moederland geplaatst zijn en zoude den band tusschen beiden versterken, zoo zij, die hier en ginds de taak op zich nemen om de beschaving en het geluk van onder hetzelfde gezag gestelde volken te bevorderen, zich tot ééne enkele Maatschappij vereenigen en ter bereiking van hetzelfde doel ook dezelfde middelen aanwenden.

Eene aansluiting van het departement Batavia aan de Maatschappij in Nederland zoude daarenboven het eerste in de gelegenheid stellen zich de vruchten eener nagenoeg zeventigjarige ondervinding der laatste ten nutte te maken; vele der van hare jeugd en hare eerste ontwikkeling onafscheidelijke bezwaren zouden hierdoor voor de afdeeling Batavia wegvallen; en zoo hier als elders de zamensmelting van krachten de bereiking van het gemeenschappelijke groote doel moeten verhaasten, terwijl hare splitsing of verdeling ligt voor de zaak nadeelige botsingen konde te weeg brengen.

Afgescheiden van die redenen, was echter de erkenning der afdeeling Batavia door de Maatschappij in Nederland genoeg om aan de vorderingen van deze toe te geven.

Wel verre, dat de bepaling, dat de wetten der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* tot grondslag liggen van de huishoudelijke wetten der afdeeling Batavia en voor zoo veel mogelijk, door hare leden worden opgevolgd, aan de behoeften eener wet en aan de eischen van naauwkeurigheid en duidelijkheid beantwoordde, was zij met zich zelve in strijd. Zij vernietigde de grondslagen, die men zich gekozen had; in plaats van tot rigtsnoer te strekken voor de handelingen der Maatschappij in Indië, bevorderde zij wetteloosheid en willekeur; zij verleende aan ieder de bevoegdheid voor onmogelijk te houden, wat niettemin mogelijk was; en schiep, door de onbestemdheid harer uitdrukking, voor ieder het regt, om het doel der Maatschappij zoo op te vatten en daarvan zoo veel na te streven, als hij zelf goedvond.

Door zulk eene bepaling en door die van art. 5 ging de zekerheid, dat de toelating van Mahomedanen en Chinezen aan het Christelijk beginsel, hetwelk de Maatschappij bezielt en drijft, geene schade zou toebrengen, verloren; hunne aanneming als leden zoude dan

(1) De artikelen 1 en 5 der huishoudelijke wet wenschte het Hoofdbestuur aldus te veranderen:

ART. 1.

De algemeene wetten der Maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen* maken den grondslag uit der huishoudelijke wet van het departement Batavia. Dit departement vereenigt zich met het doel der Maatschappij, zoo als dat in art. 1 der genoemde wetten is uitgedrukt.

ART. 5.

Een ieder, die bereid is tot de bereiking van het doel der Maatschappij mede te werken, zoo als dat in art. 1 der algemeene wetten omschreven is, kan tot lid van het departement Batavia worden aangenomen.

weldra den *eenigen* grondslag voor waro volksverlichting en volksgeluk ondermijnen; en daarmede ook noodzakelijke waarborg zijn vernietigd, dat de Maatschappij, in haren arbeid en hare rigting, de Christelijke Godsdienst als bron van waarheid en licht, bron tevens van orde, vrede en heil, boven elke andere Godsdienst, zou blijven erkennen en vereeren.

De beide andere leden der commissie beriepen daarentegen op de uitvoerige beraadslagingen, die de vaststelling van de art. 1 en 5 der huishoudelijke wet waren voorafgegaan; zij herinnerden aan de gelijker tijd geuiten wensch, dat de afdeeling Batavia bij afkeuring van die bepalingen, zich van de Maatschappij in Nederland zoude afscheiden; en ontraad vooral de door het Hoofdbestuur voorgedragene wijzigingen, omdat Joden, Mahomedanen, Boeddhisten, en er door verplicht werden hunne Godsdienst af te laten, alvorens tot de Maatschappij te kunnen toetreden.

Ik vraag niet, of het bestaan eener wet op zich een grond kan wezen om van alle, ook noodzakelijk verandering af te zien; of gerektheid, dikwijls onderscheiden van onstuimigheid van beraadslaging; maatstaf is voor de juistheid der eindbeslissing; of den Christen betaamt, uit eerbied voor de Godsdienst van Joden of Heidenen, de zijne te verloochenen, tot misleiding van anderen, daarvan althans den schijn aan te nemen.

Genoeg is het te vermelden, dat de voorstellen van het Hoofdbestuur in de algemeene vergadering van Mei 1852, met veertien tegen dertien stemmen, (waaronder ook die, door de leden der commissie uitgebragt zijn begrepen) werden verworpen (2).

Ofschoon de Heeren Wassink en Munnich, bij mededeeling van dien uitslag aan het Hoofdbestuur van den loop der stemming en van de gronden, ondersteuning der voorstellen aangevoerd, geene mening maakten; en zelfs in de algemeene vergadering van 10 Augustus 1852 te Amsterdam gehouden, een sprekend redenaar, de Heer Dr. W. R. Baron van Hoëvell, optrad om het stelsel der Indische Maatschappij te verdedigen; belette dit echter niet, dat de Maatschappij in Nederland met 316 tegen 108 stemmen de beginselen, door het Hoofdbestuur ontwikkeld, hardde.

Toen ook de pogingen, die later werden aangewend om het daarvan terug te brengen, vruchteloos bleven, toen eindelijk de eisch, dat de Christelijke Godsdienst als een onomstootelijk fundament voor volksgeluk zou worden geëerbiedigd, als *dwaze halsstarrigheid* en erkenning van die waarheid als *slaafsche afhankelijkheid* werd voorgesteld, viel het der algemeene vergadering van 28 Junij 1853 ligt, de afdeeling Batavia tot eene zelfstandige Maatschappij te verklaren.

En zoo veel vermogt de invloed van den man, dien maatregel voordroeg; zoo groot scheen eene wettigheid, die de dierbaarste overtuiging der geheele Christenheid beschaamde, dat de inwilliging van het voorstel om van de afscheiding een punt van behandeling van eene volgende vergadering te maken, als ijdel tijdelies werd aangemerkt.

Waar de Maatschappij in Nederland de toelating niet-Christenen als leden voor Indië vrijliet, blijkt dat zij niet als grond, hoeveel te minder als hoofoorzaak der afscheiding mag gelden.

Beperking der magt om prijsvragen uit te schrijven, edelmoedige daden te beloonen en werken over onderwijs uit te geven kan evenmin als zoodanig gedaan. Het eerste veroorloofde zich de afdeeling Batavia reeds in 1851, zonder zich om de algemeene gronden te bekreunen, maar ook zonder deze handelingen door het Hoofdbestuur te zien afgekeurd; tot het andere bestond nog geene noodzakelijkheid.

Mits de eerbied voor de Christelijke Godsdienst, den grondslag der Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen* bewaard blijve, waren en zijn ook nu nog, Maatschappij en het Hoofdbestuur jegens de afdeeling Batavia tot mildheid en toegevendheid gezind. In belang van deze werd reeds een hoofdbeginsel ten dienste gebragt; vrijheden, die plaats en afstand geboden, den ook zonder eenige moeite worden verkrege.

Wierd het drukkende der jaarlijksche bijdrage de maatschappelijke kas aangetoond, ook bij de raad daarvan zoude voortaan de wensch om der jeugd afdeeling in haren arbeid te gemoet te komen, kunnen blijken. Volstrecte vrijstelling echter mag niet worden geëischt, wanneer men verwacht, dat de Maatschappij in Nederland haar oog op Indië gevestigd houdende, men waarde hecht aan het licht, dat uit hare werking voor en over Indië zal opgaan.

Onder al deze omstandigheden is geene reden, het bestuur der *nieuwe* Maatschappij in Indië tot vaardiging van de afscheiding der afdeeling Batavia gebragt, aannemelijk.

De maatregel zelf kenschetst zich door overijling, willekeur, en is eene inbreuk op het regt der leden, die daartoe niet hebben medegewerkt.

Volgens art. 1 der huishoudelijke wetten van de afdeeling Batavia der *Nederlandsche Maatschappij: tot Nut van 't Algemeen* liggen de wetten van deze afdeeling de huishoudelijke bepalingen der afdeeling ten grondslag; zoodat afhankelijkheid van die Maatschappij alleen ligt in den geest, maar ook in de letter der wet.

(2) De Heer Dr. W. R. Baron van Hoëvell heeft dien uitslag schrift van N. I. Aug. 1852 bl. 155) genoemd: »eene *totale* laag der voorstanders van het stelsel, die de inboorlingen in den tegenwoordigen weinig ontwikkelde toestand willen houden.

En toch leest men in zijne op 6 Aug. 1848 te Batavia gebragte afscheidsrede, bl. 27 en 28:

»Wij moeten ieder in onzen kring en met de talenten door ons geschonken, woekeren voor het rijk van Christus in Indië. Allen, niemand uitgezonderd, allen moeten wij trachten Christelijke ontwikkeling, verlichting, beschaving in Indië te bevorderen, den geest van Christus te wekken, den geest van Christus te verrijken.»

Ook de Heer Dr. W. Bosch schreef, nadat hij vooraf had aan de bepaling in art. 13 der Instructie voor Pieter dat: »de predikanten en schoolmeesters zich *getrouwelijk* zouden kwijten in hunne dienst tot bevordering der heilzame van onchristenen en tot leering van derzelver jeugd, tot de naam van Christus moge verbreed en de Compagnie's dienst bevorderd worden:

»Dat waren de godsdienstige en zedelijke beginselen, door vooraderen gehuldigd... en die de eenige, ware en duurzame grondslagen van voorspoed en geluk, van vrede en een krachten stuur uitmaken.»

Zie Dr. W. Bosch's De vermeerdering van Java's bevolking 27 en 28.

BIJVOEGSEL
 behoorende bij den
JAVA-BODE,
 van Woensdag 3 Augustus 1853, No. 61.

Aan het bestuur is bij art. 7 de zorg opgedragen voor de handhaving niet alleen der huishoudelijke wetten, maar eerst en vooral van de algemeene wetten der Maatschappij.

De Sekretaris is bij art. 17 § 2 belast met het rondzenden der oproepingsbriefjes voor de vergaderingen, en zullen deze, volgens art. 21, de punten moeten vermelden, waarover zal worden gehandeld.

Daarenboven mogen geene veranderingen noch aanvullingen in de wetten der afdeeling worden gebragt, dan nadat het voorstel, daartoe gedaan, onderzocht is door eene commissie van drie leden, en drie vierden der aanwezige leden daaraan hunne goedkeuring gevecht hebben (art. 31).

In weerwil van die bepalingen worden geene oproepingsbriefjes rondgezonden; de Javasche Courant van 25 Junij 1853 maakt geene melding van de algemeene vergadering van den 28sten daaraanvolgende; en de Javasche Courant van 22 Junij 1853, met ophef de verkiezing van een lid in de direktie der meisjesschool te Bazaar Baroe aankondigende, bewaart het diepste stilzwijgen omtrent den brief van het Hoofdbestuur, die tot de losscheuring van allen wettelijken band tusschen de afdeeling Batavia en de Maatschappij in Nederland heeft aanleiding gegeven.

Het bestuur der afdeeling Batavia waakt er niet voor, dat meer dan twee honderd leden in de gelegenheid gesteld worden zich tegen den wensch van éenen te verzetten; het laat hen er zelfs van onkundig, dat die wensch, door zeventien leden ondersteund, hen en de afdeeling Batavia van alle betrekking tot de groote Maatschappij in Nederland heeft vrij gemaakt. Niet eerder wordt hun de afscheiding medegedeeld, dan toen eene oproeping der Heeren van Rees en Steuwerwald in de Javasche Courant van 18 Julij 1853 het aan zijne verplichtingen jegens hen had herinnerd. Eene verantwoording vond toen plaats; maar eene verantwoording, die met minder juiste voorstelling van feiten, zich op geene ander wetsartikel beriep, dan hetwelk tegenwoordigheid in de vergadering tot voorwaarde stelt van de uitoefening van het regt tot stemming. Het Bestuur had toen echter de afdeeling Batavia reeds aan zich zelve prijsgegeven; het had zich, op eigen gezag, opgelost in een bestuur der nieuwe Maatschappij: tot Nut van 't Algemeen in Indië en rekende zich als zoodanig gerechtigd tot de vraag, of de leden der afdeeling Batavia leden wenschten te blijven van de vereeniging, die het buiten hunne voorkennis had tot stand gebragt.

Wetteloosheid en wanorde hebben aan die vereeniging het aanzijn gegeven. Nog zoekende naar beginzelen, verwerpt zij reeds het eenig noodige. Daarom kan haar arbeid geene duurzame noch heilrijke vrucht dragen; daarom levert hare vorming en ontwikkeling overlodigende stof tot nadenken, zoo niet tot bekommernis. De vraag, door het Bestuur dier Maatschappij gedaan, wordt tot ons gerigt als Christenen en Nederlanders.

Moge ook ons antwoord zijn tot Christus eer en tot heil van Nederland en Indië!

L. W. C. KEUCHENIUS.

Maatschappij: Tot Nut van 't Algemeen in Oost-Indië.

Buitengewone Algemeene Vergadering op Woensdag 3 Augustus 1853, des avonds ten half acht ure precies, in het lokaal van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.

Punten van Behandeling.

1. Behandeling der Wet.
2. Benoeming van een Lid des Bestuurs,
3. Benoeming van nieuwe Leden.
4. Mededeelingen van verschillenden aard.

De Sekretaris,
J. MUNNICH.

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan
de Redactie van den Java-Bode
SAMARANG, 26 Julij 1853.

Mijne Heeren!

Van tijd tot tijd lees ik in uw geacht blad opmerkingen omtrent gebreken die a costi en elders bestaan, en reeds menigmaal zag ik dat die opmerkingen niet zonder vrucht bleven, maar zij dikwijls zeer spoedig ophielen te bestaan, dat menig gebrek hetgeen vroeger het menschdom kwelde, spoedig den dood vond. Ik wenschte nu uwe aandacht en die van anderen te vestigen op het nog ontbrekende aan iets van groot nut en in eene beschaaftde maatschappij van noodzaak, namelijk aan de middelen van vervoer ter hoofdplaats Batavia.

Onlangs was ik daar, en bemerkte al spoedig het onderscheid tusschen huurrijtuigen en rijtuigen van bijzondere eigenaars; dat onderscheid bestaat behalve in eenige niet geringe kenteekenen, nog in een nummer dat de huurwagens op een der paneelen vertoonen.

Ik zal niets zeggen van de duidelijkheid dier cijfers, noch van de elegante variatie in de plaatsen waar ze geobliederd staan, maar ik wenschte dat die ongelukkige nummerplaatsing liever ware voorafgegaan door eene verbetering van de rijtuigen zelve. Onlangs moest ik mijne partes posteriores in rust stellen op twee vierkante stukken blaauw, katoen, dat vroeger laken geweest was, waarvan ik na 3/4 uur rijdens de gevoelige en zigbare overblijfsels reeds bezat. Niet van dat katoen, maar van de bewoners dier katoenwereld. Nog eens gebeurde het mij, dat ik een huurwagen kreeg, waarvan de kap zoo regt naar boven was afgesneden, dat eene oogziekte mij weldra deed zien dat drie gulden niet voldoende waren om een reisje van

Weltevreden naar Batavia te maken, maar dat eene doctors en apothekersrekening daarvan ook het gevolg kunnen zijn. Op eenen anderen dag moest ik noodzakelijk (want voor plezier gaat men niet met een kastje rijden) een togje maken van Weltevreden naar Tana-Abang. Omstreeks halvenwege begon het een weinig te regenen, niet hard, maar toch zoodanig dat de kap om hoog geschesen moest worden, hetgeen ik den dooven koetsier wel zes maal in het oor moest schreeuwen. Ik zeg geschen, want, ware er een katrol en talie geweest, voorzeker zou het dan spoediger zijn gedaan, dan wanneer de koetzier van zijnen zetel moest afklauteren en met behulp van den huurder van dat echte huurkastje, gedurende een tiental minuten, alle krachten moest inspannen om den kap naar boven te duwen. Een bediende was niet met het rijtuig mede gegeven, hoewel het reeds 8 ure 's avonds was; mijne kleeding werd door die manoeuvre gedeeltelijk en mijne handschoenen geheel met de doodsklein geverwd; nadat eindelijk de twee vurige rossianten weder in beweging waren gebragt, begon de regen van lieverlede harder te worden; vergeefs zag ik naar een regenzeil, het was niet te vinden; lantaarns had de koetzier niet noodig geacht, want hij was doof en rekende dus op dubbele kracht zijner oogen; eene flambouw was er niet, omdat de drager te huis was gebleven; zoo moest ik mij aan regen en wind en een ervaren voerman in de dnisternis prijs geven; weldra was ik doornat, en bleef mij niets over dan den terugtogt te bevelen en ook dit helaas! kostte mij weder het ongerief om uit mijne genomene politie over-eind te komen en ettelijke malen den dooven kwartel in het oor te schreeuwen, dat hij moest terugkeeren; de arme sukkel verstond mij niet, niettegenstaande ik zoo hard schreeuwde dat het wachvolk van een' nabijzjnden gardoe gewapend voorwaarts sprong, en mijn gejammer met het vreeselijke *Werda!* beantwoordde.

Te huis komende, informeerde ik mij naar den naam des verhuurders, waarop mij ten antwoord werd gegeven: *Toean Panbem*, di Pasar Baroe. Ik ben een vreemdeling te Batavia en weet niemand aan te wijzen die *Toean Panbem* zou heeten, maar voor degenen die welligt de hooge eer hebben dien persoon te kennen, hoop ik dat zij steeds in de gelegenheid zullen zijn om elders huurwagentjes te kunnen krijgen, als zij in de noodzakelijkheid komen daarvan gebruik te moeten maken; niemand althans wensch ik toe een reisje in een' niet tegen den regen te sluiten huurwagen, met een' dooven koetsier, zonder looper, lantaarns of flambouw bij avond in eene stortregenbui, en onverrichterzake huiswaarts keerende, kennis te moeten maken met de medicijnflesch om de opgedane koude koorts te verdrijven. Mijn arme drie gulden!!!

Dagelijks kunt gij diergelijke verhalen hooren; ik zou ze zoo gaarne geïllustreerd in uw blad plaatsen.

Het gebeurde mij eens dat ik 's morgens ten 9 ure een huurrijtuig liet halen, daarmede stadwaarts ging, ten 11 ure terugkwam, en terwijl ik eenige lichaamsversterking nam; was het rijtuig verdwenen. Nog eens moest op drie digt bij elkander gelegen plaatsen een bezoek brengen; een der paarden van het rijtuig scheen van oordeel te zijn dat het op de verkeerde plaats was aangespannen; immers elk oogenblik vond het goed deszelfs achterpooten over den disselboom te slaan, en dan ventre à terre, niet voorwaarts, maar zijwaarts te gaan, waardoor ik genoodzaakt werd telkens uit den wagen te klimmen tot dat ten laatste mijne beenen mij nog meer smart deden, dan wanneer ik den geheelen weg te voet hadde afgelegd.

Oh! mogt toch de gelukkige eeuw voor de huurkastjes spoedig opdagen!!!

Ik heb de eer te zijn.

UEd. dw. Dienaar.
Z....

Advertentiën.

De oudste der te Batavia woonachtige Arabieren. *Said Hassan bin Abdulla al Ydroes* overleed in deszelfs woning in de kampong Krokot op Dingsdag den 11 dag

FINALEN UITVERKOOOP

tot zeer veel verminderde Prijzen der onderstaande Artikelen à comptant.

Byouteriën.	Muziekdozen.	Zijden Doeken.
Goudwerken.	Manila Sigarenkokers.	Cols.
Brillanten.	Lederen Portefeuilles.	Heeren en Dames Schoenen.
Ridderorders.	Ombredoozen.	Gemaakte Kleederen.
Eereteekens.	Speelkaarten.	Lakens.
Pennen met diamanten punten.	Wagentuigen.	Broekenstoffen.
Spiegels.	Bendietuigen.	Vestenstoffen.
Schilderijen.	Hollandsche Leisels.	Onderpantalone.
Hanglampen.	Samarangsche Leisels.	Borstrokken.
Stolpen.	Hagel.	Sokken.
Pleetwerken.	Percussions.	Handschoenen.
Theeserviezen.	Tafelkleeden.	Bretels.
Glaswaren.	Hoeden.	Linnen Zakdoeken.
Parfumeriën.	Petten.	Huisjaponnen.
Overlandmail Koffers.	Overhemden.	Kabaajien.
Heeren en Dames Necessaires.	Boorden.	Nachtpantalone, etc., etc., etc.

en verder eene menigte fijne Wijnen. Dranken en Provisiën, alsmede Boter van de beste kwaliteit, bij
 (596) BRANDON & MEIJER.

Wij verzoeken nogmaals, onze achterstallige debiteuren hun debet ten spoedigste aan te zuiveren, indien zij zich voor geregtelijke vervolgingen wenschen te vrijwaren.
 (597) BRANDON & MEIJER.

WISSELS op Europa zijn verkrijgbaar bij de Ondergeteekenden, als volgt:
 Op Nederland, 6 maanden na dato, à pari.
 • Nancy, betaalbaar Londen, 2 maanden na zigt, à f 11.50 per 1 Lstg.
 • Londen direct, betaalbaar 6 maanden na dato, à f 11.50 per 1 Lstg.
 • Parijs, betaalbaar 6 maanden na dato, à frs. 210 per Receptis 100.
 (574) B. SANIER, SUERMONDT & Co.

Wissels op Nederland à pari
 bij
 (593) HAAGER & SCHURMAN,

der maand Sjawal van het jaar 1269 M. J. (18 Julij 1853). Al diegenen die iets van zijnen boedel te vorderen hebben of daaraan verschuldigd zijn, gelieven daarvan aangifte of betaling te doen binnen twee maanden aan

den Testamentairen Executeur,
SECH OEMAR BIN AWAB BIN SAMLAN.
 (586) Wonende mede in de Kampong Krokot.
 BATAVIA, 30 Julij 1853.

JAVA-HOTEL

op RIJSWIJK bij BATAVIA,
 is thans door den ondergeteekende geopend, bevelende hij zich in de gunst van HH. reizigers en van het ge-eerde publiek aan.
 (600) K. W. E. BERGNER.
 laatst gezagvoerder van het stooms. *Ambon.*

THE JAVA-HOTEL

at RIJSWIJK near BATAVIA,
 is now opened by the undersigned recommending himself to the public and travellers.
 (601) K. W. E. BERGNER.
 last commander of the steamer *Ambon.*

Iemand de geschiktheid bezittende om als Scheepsdoctor te fungeren, en daartoe genegen, wordt uitgenoodigd zich te vervoegen voor nadere informatie bij kapt. *Bek* van het schip *Anna Paulowna* te Soerabaya dan wel te Batavia bij
 (592) HAAGER & SCHURMAN.

Iemand biedt zich aan tot het lesgeven in het Handteekenen, in de Topographie, volgens het in Nederland aangenomen systema van den Generaal *van Gorkum*, en in het Dagueréotypen, zoomede tot het Portretteren en Crayon. speciaal na dagueréotypes. enz.
 Hierop reflecterenden, gelieven zich te adresseren
 (579) WIEMANS, ten huize den Heer *Meyer*, Bazaar Baroe.

De Ondergeteekende maakt alle soorten van Franjes, Knoopen, Cordellaires, Officiers Stormbanden, Koorden en Kwasten voor Canapé Kussens, Ambrassers enz. in 't Goud, Zilver, Zijde, Wol en Katoen in alle kleuren. Adres
 (577) L. KUYK, Bazaar Baroe te Batavia.

De vendutie te Meester-Cornelis, ten huize van den hoogedelgestrengen heer luitenant-kolonel *Le Bron de Vezela*, vermeld in de Javasche Courant no. 58 en 59. en in den Java-Bode no. 57 en 58, zal alsnu plaats hebben op Donderdag den 4den Augustus aanstaande, en gehouden worden door den ondergeteekende, die zich tevens met commissiën belast. De goederen zijn Woensdag van 's morgens 8 tot 2 ure ter bezigtiging.
 (585) F. VON ENDE.
 MEESTER-CORNELIS 29 Julij 1853.

De Ondergeteekenden zullen op Dingsdag den 9 dezer op Vendutie verkoopen:
 2 kisten Ruwe Calicots 7/8.
 10 " " " 5/8.
 4 " " " 5/8.
 (603) A. VAN OMMEREN & Co.

De geannonceerde vendutie, ten huize van den Heer *de Ruyter de Wildt* te Soerakarta, zal plaats hebben op den 19 Augustus 1853. (594)

FINALEN UITVERKOOOP

tot zeer veel verminderde Prijzen der onderstaande Artikelen à comptant.

Byouteriën.	Muziekdozen.	Zijden Doeken.
Goudwerken.	Manila Sigarenkokers.	Cols.
Brillanten.	Lederen Portefeuilles.	Heeren en Dames Schoenen.
Ridderorders.	Ombredoozen.	Gemaakte Kleederen.
Eereteekens.	Speelkaarten.	Lakens.
Pennen met diamanten punten.	Wagentuigen.	Broekenstoffen.
Spiegels.	Bendietuigen.	Vestenstoffen.
Schilderijen.	Hollandsche Leisels.	Onderpantalone.
Hanglampen.	Samarangsche Leisels.	Borstrokken.
Stolpen.	Hagel.	Sokken.
Pleetwerken.	Percussions.	Handschoenen.
Theeserviezen.	Tafelkleeden.	Bretels.
Glaswaren.	Hoeden.	Linnen Zakdoeken.
Parfumeriën.	Petten.	Huisjaponnen.
Overlandmail Koffers.	Overhemden.	Kabaajien.
Heeren en Dames Necessaires.	Boorden.	Nachtpantalone, etc., etc., etc.

en verder eene menigte fijne Wijnen. Dranken en Provisiën, alsmede Boter van de beste kwaliteit, bij
 BRANDON & MEIJER.

N. VAN RIET.

heeft op nieuw ontvangen: Macassar Roode Vischjes, een factuur Fransche Schilderijen, Zweepen en Karwatsen, Porcelainen Ontbijtserviezen en diverse Provisiën, alsmede een factuur Estramine. Borduur-Patronen en begonnen Werken in alle genres, gediamanteerde Pennen, Brillen, enz.
 (595)

COMMISSIEHUIS MEESTER CORNELIS.

Halve flesschen Champagne-, Port-, Rhijn- en Madrawijn.
 (591)

Palembangsche Rottingmatten

Verkrijgbaar bij
 (587) A. VAN OMMEREN & Co.
 Pas nangebragte Versche Roode Macassaarsche Vischjes, Macassaarsche Olie en Kayoe Poetie Olie, te verkrijgen bij den Scheepsleverancier te Batavia
 (583) J. F. TENTÉE.

Bij BONNIOL, Mr. Kleedermaker te Batavia.
 Rokken en Jassen van zwart laken 1 kwaliteit f 50,—
 Militaire en Schuttersjassen van blaauw laken. . . 50,—
 Broeken van zwart satin de laine. 1 kwaliteit. . . 25,—
 Tricot-broeken (Bonjean) zwart. 25,—
 Tricot-boeken (gekleurd) van f 18.— a . . 22,—
 Gekleurde zijden en zwart satijnen vesten f 10.— a . . 15,—
 Wanneer men zelf de stoffen verlangt te leveren, is
 de prijs van het maakloon voor rok of jas f 25,—
 Van een broek. 6,—
 Van een Vest. 6,—
 Hij vervaardigt eene geheele kleeding binnen den tijd
 van 48 uren. (558)

Een span zeer deugdame Wagenpaarden,
 Koningangers, te bevragen bij
 (588) **H. M. VAN DORP.**

Er wordt te koop gevraagd een huis van *twaaif*
 tot *veertien duizend gulden*, in den omtrek van
 Weltevreden, Rijswijk of langs Molenvliet; adres letter
 P. franco bij van Dorp. (584)

TE KOOP of TE HUUR

Een huis op Tana-Abang, thans bewoond door den
 WelEdelen Heer R. P. Saul, en
 Adres bij
 (387) **JOHN PRYCE & Co.**
 BATAVIA, 3 Junij 1853.

Een steenen Huis met dito gebouwen achter het Pa-
 leis. adres
 (578) **J. C. VAN CHAMBON.**

TE HUUR

twee aan elkander vereenigde huizen, gelegen in de
 Beerendrechtslaan. zeer geschikt om door twee familiën
 te worden bewoond, en daarbij toch elk op zich zelve
 te zijn.
 Ieder dezer huizen kan ook afzonderlijk worden ver-
 huurd.
 (580) **A. THIEBAULT.**

TE HUUR

Een steenen huisje in de Gang Minjangan, nadere in-
 formatiën bij
 (582) **G. EISINGER, op Noordwijk.**

Te bekomen bij den boekhandel op Java en bij den
 ondergeteekende:

INDIANA.

VERZAMELING VAN STUKKEN
 VAN ONDERSCHIEDEN AARD.

OVER
LANDEN, VOLKEN, OUDHEDEN EN GESCHIEDENIS

VAN DEN
INDISCHEN ARCHIPEL.

DOOR
J. F. G. BRUMUND,
 Predikant te Soerabaya.

1e Stak,

MET PLATEN EN KAARTEN.

Prijs f 6,— rec. Franco per Post f 8,— rec.

(602) **E. EUHRI.**

De Boekhandelaars van Haren
 Noman & Koff hebben ontvangen:
PRENT-DEJBEEL, bevattende
 het OUDE & NIEUWE TESTAMENT,
 met nagenoeg duizend Houtsneep-
 latten met aantekeningen door Bro-
 delet, in stevig gebonden verguld le-
 deren band. f 17,—
 Idem in linnen. f 17,—
 Als ook, in verschillende formaten DAMES KERKBOE-
 KEN in echt maroquin en fluweelen banden, met keu-
 rig bewerkte Gouden Sloten. (581)

ONTVANGEN:

Zeer fraaije en gemakkelijke kantoorboeken in ruime
 sortering en complete stellen; — gewoon post- en land-
 mailpapier, — geliniëerd postpapier, — super fijn bil-
 letpapier (papier de fantaisie et de luxe, — cream laid
 notepaper, — bleue laid notepaper, — oriental notepa-
 per (fort, demifort en doublefort), — papier imperial,
 format Reine Victoire); — enveloppen in vele soor-
 ten, — pennenschachten, — fijne stalen pennen, —
 diamanten pennen, Perryan black-, bleue black- en
 carmin-inkt, — bronzen en kristallen encrriers, porce-
 leinen pompinktkokers; — kunstplaten, — keurige prent-
 geschenken voor de jeugd (waarbij nieuwe uitgave der
 gedichtjes van VAN ALPHEN); — nieuwere boekwerken,
 enz., zie veertiendaagsche algemeene boekenlijsten.
 (590) **LANGE & Co.**

Stoomboot PADANG.

Het vertrek van dit stoomschip naar Padang
 en Benkoelen, is bepaald op Zondag den 7
 dezer, des morgens ten 8 ure.
 Nadere informatiën zijn te bekomen ten kantore van
 de Agenten,
 (598) **B. KOPERSMIT & Co.**

H. M. VAN DORP

heeft beden verzonden: de vierde aflevering van
DE HUT VAN OOMTOM.
 De volgende afleveringen volgen spoedig.
 De prijs voor dit werk geheel compleet in
 8 of 9 afleveringen, f 3,— rec. voor BATA-
 VIA en f 10,— voor JAVA Franco per post.
 BATAVIA, 30 Julij 1853. (589)

De stoomboot BANDA zal van hier ver-
 trekken naar Samarang en Soerabaya, den dag
 na aankomst der verwacht wordende landmail
 en bij niet tijdig arrivement op Zondag den 7 des mor-
 gens ten 8 ure, en zulks in verband met het te Soera-
 baya gereed liggend stoomschip AMBON, hetwelk na
 arrivement der BANDA naar Macassar en de Moluk-
 ken zal vertrekken.
 Passage en nadere inlichtingen zijn te bekomen bij
 de Agenten,
 (599) **B. KOPERSMIT & Co.**

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Naar.
Julij 28	Fransch	Malvina	T. Lebesque	Manilla	2 Junij	Nantes
" 29	Nederlandsch	Machtilda Cornelia	N. J. Nannen	Hartlepool	8 April	Hongkong
" "	Engelsch	Acaster	D. Brux	New-Castle	29 Maart	"
" "	Amerikaansch	Huntingdon	J. W. Jones	New-York	31	Shanghai
" 30	Nederlandsch	Noerlands Koningin	E. Vonck	Rotterdam	28 April	Batavia
" "	"	Robenhaupt	L. R. Rykens	Swan-sea	10 Maart	"
" 31	Engelsch	B. R. Whampo	E. Geale	Singapore	11 Julij	Port-Phillip
" "	"	Panic	J. Ingleton	Liverpool	1 Mei	Shanghai
" "	"	Blimdell	A. Lum Lay	Sydney	22 Junij	Batavia

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Julij 30	Nederl. Indisch	Jattie Liong	de Wolff	Tagal	29 Julij	Conlster
" "	"	Walvisch	Said Segaf	Banka	20	Paine, Stricker en co.
" "	Nederl. Indisch	Generaal Chassé	Rehennen	terug uit see	"	E. Moormann en co.
Augustus 1	"	Christophorus Columbus	Groenewaud	Amsterdam	9 April	B. Kopersmit en co.
" "	Nederl. Indisch	stooms. Banda	Schmidt	Soerabaya	28 Julij	"

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Julij 31	Nederlandsch	Z. M. transp. schip Prins Willem Frederik Hendrik	kapt. luit. t/z. Buschman	Koerstell. van de Noord-Oost.
" "	"	Z. M. stooms. Merapie	kapt. luit. t/z. Kramp	Sambas
" "	Nederl. Indisch	stooms. Ambon	Hugenholts	Molukkus
" "	Nederlandsch	Nehelennia	Staal	Soerabaya
" "	Engelsch	Derwent	Sardine	Port-Phillip
" "	"	Fanny Fisher	Hanold	Samarang
Augustus 2	"	Culdee	Chambers	Singapore
" "	Amerikaansch	Minstrel	Potter	"

In lading liggende Schepen te Batavia.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	Jan van Hoorn	Bouten	B. Kopersmit en co.	
"	Herman de Ruyter	Feynt	W. Anderson, Tolson en co.	
"	Anna	Kleynenberg	B. Sapier, Suermont en co.	
"	Claudius Civilis	Petersen	Haager en Schuurman	
"	Anna Paulowna	W. Bik	"	
Nederl. Indisch	Fathool Moebarak	Kasjan	"	
"	Arjoeno	Tjioe Ho	"	
"	Fathoor Rachman	Said Asegaf	Soerabaya en Sumbawa	Conlster
"	stooms. Padang	Persille	"	B. Kopersmit en co.
"	stooms. Banda	Schmidt	"	"
"	Benkoelen	Ardasier	Benkoelen	Hunter, Houghton & Co.
"	Alnoer	Baharmoes	Samarang	Conlster
"	Ship-Hoon	Neritien	Samarang	John Pryce en co.
"	Tadjil Moeleok	Said Hobes	Soerabaya	Conlster
"	Oedjong Pandang	Jong Kingian	Indramayoe	"
"	Tartar	Sim Pie	Pekalongan	"
"	Almas	Lim Anjan	Muntok	"
"	Jettie Liong	de Wolff	China	"
"	Walvisch	Said Asegaf	Soerabaya	"
Engelsch	Ile of Skye	Cowes	Singapore	Pitcairn, Syme en co.
"	Glendaragh	And. White	Samarang	"
"	Champion	Welig	Australie	Hunter, Houghton en co.
"	Martin Luther	Ross	"	"
"	Leander	Johnston	Swan-rivier	W. Anderson, Tolson en Co.
Amerikaansch	Lady Arabella	Grant	Hamburg	Metsendorf, Wilmans en co.
Russisch	Triton	Nyland	Padang	Bahre en Kinder
Bremer	Emigrant	"	"	"
Belgisch	Atalante	Veuts	Antwerpen	Busing, Schroder en co.
Fransch	Jules Cesar	Gachet	"	"
"	Sophie Cesar	"	"	B. Sanier, Suermont en co.
Hamburgsch	Maria Christina	Vos	"	E. Moormann en co.
"	Caesar	"	"	Bahre, en Kinder

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Ned. schip *Christophorus Colombus*: de heeren S. A. Bleek-
 rode. — A. E. de Brieder. — M. J. C. Hillendoorn.
 Met het N. I. stoom *Banda*: de heeren Kobold en familie. —
 Spannenberg. — Mossel. — Michalofski en familie. — Koff. — Z. M.
 troepen.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het N. I. stooms. *Ambon*: de heeren Jhr. J. G. G. von
 Schmidt auf Altenstadt. — Mr. L. A. P. F. Buyn. — J. Lancas-
 ter. — O. Williams. — F. Bonhota. — G. C. Houkhton. — P. de
 Groot. — C. L. Charon de Saint Germain. — J. A. Hoedt. — de
 Jongh. — Z. M. troepen.
 Met het Eng. schip *Derwent*: de heer J. S. Sarkus.

Handelsberigten.

Aanvoer.

Van Soengieslan. Eiland Banka per ned. ind. schoener *Walvisch*
 gez. Said Jafar bin Hassan Segaf.
 1907 schuitj. tin. *Gouvernements*.
 Van Tagal per ned. ind. schip *Jattie Liong* kapt. de Wolff.
 3069 pic. rijs. bestemd voor China.
 Van Amsterdam via Port Adelaide per ned. schip *Anna Paulowna*,
 kapt. W. Bik agt. Haager en Schuurman.
 10 kn. wijn. de Agenten.
 en Ballast.
 Uitvoer.
 Naar Sydney via Samarang per eng. schip *Fannij Fisher* kapt.
 Harrold.
 43 pic. rotting. *Hunter Houghton en co.*
 Naar Singapore per eng. schip *Culdee* kapt. R. Chambers.
 159 kn. 143 bn. manufact. 11 do. garens. 49 do. zeildoek. 44 coll.
 touwwerk. 6 kn. parapluen. 9 bn. zeildoek 15 osh. bier. 8 coll.
 woll. goederen. 259 vaten bier. 1 kt. lucifers. 2 mn. divers. 5 kn.
 fitt. 10 bund. ijzer pijpen. 100 ton steenkolen. *aan board gebt.*
 lad. van *Glusgow*.
 21 pic. gom damm. 5 do. buffelhoorns. 1 bendie. 1403 pic. machi-
 nerieën. *Adam en co.*

12 vn. zink. *Tiedeman en v. d. Burg*.
 153 pic. gom. damm. 348 do. wit peper. 440 do. koffij. *Martin*,
Dyce en co.
 154 pic. gom elastiek. *Paine Stricker en co.*
 Naar Hamburg per amerik. schip *Lady Arbella* kapt. Groot.
 2932 pic. suiker. 675 do. rijst. 35 do. rotting. *Metsendorff, Wilmans*
en co.
 Naar Boston per amerik. schip *Minstrell* kapt. Potter.
 248 pic. gom elastiek. 182 do. rotting. 1500 do. koffij. 3 kn. schild-
 pad. 2872 pic. koffij. 85 do. gom elastiek. 2 do. notenmuscaat.
Paine Stricker en co.
 250 bn. ong. shirts. 50 do. do. jeans. 25 kn. dimins. 3 vn. bo-
 ter. 20 blikk. kaas. 24 kistj. tabak. 8 coll. krumerijen. *Order*.
 Naar Soerabaya per ned. ind. stooms. *Langas Lamongan ges.*
Pa Sarima.
 7 coll. machinerien. 21 do. verf. 44 blikk. olie. 2 coll. machinerien
 3 do. do. en divers. 1/2 pijp maderas. 12 zakk. verwaren. 1 kt.
 erwten. 14 do. zeep. 3 rol touwwerk. *MusLaine Watson en co.*
 2 vaten bier 8 vatje zeep 3 weegschalen met gewigten. 2000 kur-
 ken. *John Pryce en co.*
 Naar Port-Phillip per eng. schip *Derwent*, kapt. Sardine.
 164¹/₁₀₀ pic. suiker. 261⁰/₁₀₀ do. do. 2²³/₁₀₀ do. notenmuscaat. 369¹/₁₀₀
 do. suiker. 206²/₁₀₀ do. do. 50 do. rotting. 2 vs. rott. kruid. 148¹/₁₀₀
 st. planken. 1955 do. do. 2000 do. do. *Andreas*.
 62 pic. zwt. peper. 100 do. rijst. 19 do. peper. 28 do. zwt. do. 100
 do. suiker. 200¹/₁₀₀ do. koffij. 7⁰/₁₀₀ do. notenmuscaat. 1⁰/₁₀₀ do.
 soelie. 150 do. suiker. 47 do. koffij. 4500 st. planken. *Arushoon*.
 114²/₁₀₀ pic. rijst. 221 do. suiker. 4 kn. provis. 57 ks. java sigaren
 1 pak schoenen. 19¹/₂ legg. arak. 1000 st. planken. *Joakins*.
 160 pic. rijst. 1 kt. zijde doeken. 2 zakk. tarwe. *Macurtick*.
 4 ks. man. sigaren. *Martin Dyce en co.*
 124 pic. suiker. 18 ks. java. sigaren. 245 pic. suiker. 51⁰/₁₀₀ do.
 koffij. 1 kt. rosen water. 51⁰/₁₀₀ pic. koffij. 50 ks. rozijnen. 1953
 st. planken. *Aganoor*.
 4 kn. malang sigaren. 50 pic. koffij. *Pitcairn Syme en co.*
 200 keld. genever. 108²/₁₀₀ pic. koffij. 2 mn. ijzerwerk. *Tiedeman*
en v. d. Burg.
 54¹/₂ osh. brandewijn. 55 kn. do. 40 do. punch. 10¹/₂ osh. azijn. 51
 kn. zuren. 4 vn. carrots. 1 kt. java sigaren. 400 pic. suiker. 4000
 klapper. 30 pic. koffij. *Hunter Houghton en co.*
 540 pic. suiker. 270 do. do. *Paine Stricker en co.*
 3568 st. planken. *Sech awal bin Diap*.
 1 kt. horologies. *Adam en co.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING